

Katalog ÚHV

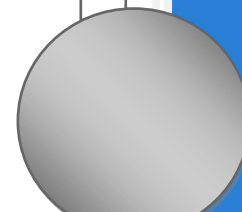
Neperiodické publikace

Ústav historických věd

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Slezská univerzita v Opavě

2020

Obsah

Bolek V. Opolský (okolo 1400–1460). Život a legenda.....	5
Funerální kultura lehnicko-břežských vévodských dvorů v raném novověku. Příspěvky a materiály k tématu	6
Moderní Evropan první poloviny 19. století. K životnímu jubileu Dušana Uhlíře	8
Svatby, oddavky, veselí. Příspěvky k tématu.....	10
Kniha svatebních smluv města Mohelnice (1556–1640). České smlouvy. Edice	11
S knížaty u stolu. Kuchyně a kultura stolování na středověkých vévodských dvorech v Opavě a Ratiboři	12
Alois Kacíř (1897–1972): Život a dílo.....	14
Procul ex oculis, procul ex mente	15
Kapitoly z dějin Československého zemědělského muzea v Opavě	16
Trhová registra města Opavy (1654–1658).....	17
Kořeny i křídla. K historii opavských univerzitních areálů a budov.....	18
Trhová registra města Opavy (1647–1652). Regestář	20
Jak se žilo v Opavě před Velkou válkou a v době první republiky. Paměti opavského rodáka Stanislava Petříka.....	21
Pamiętnikarze Polscy przełomu XVIII i XIX wieku wobec starości	23
Matěj Valík - Německé Opavy sláva a pád (1938–1945)	24
Židé v českém Slezsku v době okupace 1938–1945	25
Nápisy na hrobech: Městský hřbitov v Opavě v letech 1789–1804	26
Kulinární kultura Slezska a střední Evropy: Východiska, metody, interdisciplinarita	27

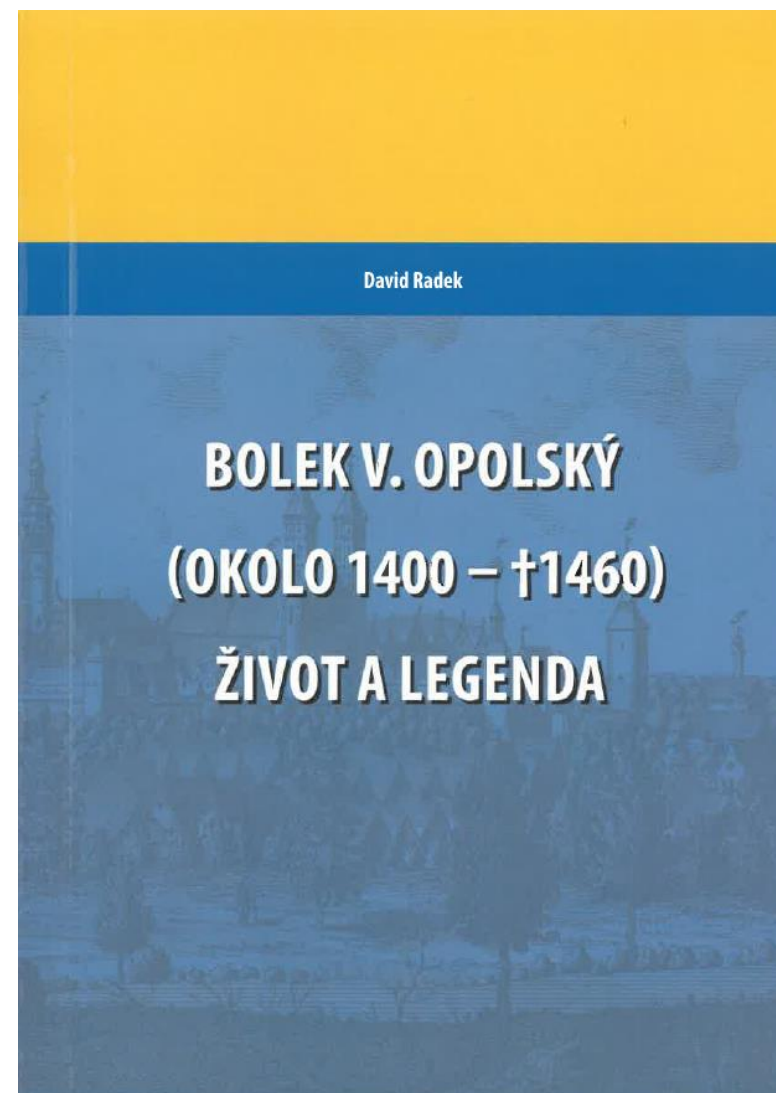
Středoevropské migrace v 19. století a jejich národnostní a kulturní aspekty	28
Kružbová okna presbytáře městského kostela v Uničově: O cestě jednoho motivu napříč 13. stoletím z Francie na Moravu.....	30
Zamilované strašidlo a milovaná šípková růže: Svatby na slezských knížecích dvorech v době raného baroka	31
Vzdálené ohlasy: Moderní architektura českého Slezska ve středoevropském kontextu 1	33
Vivat latina reserata! Sborník příspěvků ze semináře k dějinám latinského jazyka a moderním způsobům výuky	34
Valdštejnský špitál a Reinerova freska Nanebevzetí Panny Marie v Duchcově: Obrazy a dokumenty	35
Přijímání k měšťanskému právu v Krnově (1522–1742): katalog nově přijatých měšťanů – příspěvek k výzkumu sociálních strategií a mobilit.	37
Processes of Cultural Exchange in Central Europe in 1800–2000	38
Popularizace vědy a výzkumu na Ústavu historických věd: Výsledky a zkušenosti	39
„Ocelová koncepce“ hospodářství českých zemí 1947–1953.....	40
Města a měšťanská společnost na hukvaldském panství v 17. a 18. století.....	41
Maria Stona und ihr Salon in Strzebowitz: Kultur am Rande der Monarchie, der Republik und des Kanons	42
Hospodářský a sociální vývoj Hlučínska v letech 1945–1989.....	43
Historisation of Central Europe	44
Děti, mládež a socialismus v Československu v 50. a 60. letech	45
Bibliografie článků klasických filologů ve výročních zprávách středních škol v Čechách, na Moravě a ve Slezsku za léta 1850–1938....	46
Trhová registra města Opavy (1640–1647): Regestář– příspěvek ke studiu kulturních dějin a privátních a veřejných strategií měšťanské společnosti	48
Žena ve slezské měšťanské společnosti barokní doby: Východiska, rámce, zjištění	49
Vademecum muzeologie.....	50
Between Revival and Uncertainty: Monastic and Secular Female Communities in Central Europe in the Long Eighteenth Century ...	51

Výtvarná kultura a dějepis umění v českém Slezsku a na Ostravsku do roku 1970	52
Slezsko v 19. století.....	53
Politické poměry ve Slezsku v letech 1815–1939	54
Opava – Vídeň: Měšťanská kultura 19. století mezi periferií a centrem	55
Historie 2011: Sborník prací ze XVII. celostátní studentské vědecké konference konané 29. a 30. března 2012 v Opavě	56
Dlouhý presbytář kostela v Žárech: K sakrální architektuře moravsko-slezského pomezí kolem roku 1300.....	57
Český Těšín 1920–1989: Vznik a výstavba města v meziválečném období	58
Český Těšín 1920–1989: Válečné a poválečné osudy města	59
Církevní dějiny Slezska 18.–20. století.	60
Vincenc Prasek (1843–1912).....	61
„Slezský konzulát“ v Praze: Od Slezanu ke Slezskému kulturnímu ústavu 1906–1945	62
Očima Poláků: Historie a současnost československo-polských vztahů a polská menšina v Československu v zrcadle polského tisku na Těšínském Slezsku v letech 1989–1992	63
Druhá republika na Ostravsku 1938–1939.....	65
Struktury opavského sportu 1850–1938	66
Polská papežská nunciatura: Slezsko v církevních dějinách 18. století.....	67
Oldřich Černík a jeho politická činnost v Ostravském kraji do roku 1956	68
Literární Slezsko a český stát do nástupu baroka	69
Hejtmanská správa ve vedlejších zemích Koruny české.....	70
Evropská dimenze slezských dějin	71
K periodizaci dějin Slezska: Sborník z pracovního zasedání v Opavě 11.–12. prosince 2007.....	72
Edmund Wilhelm Braun.....	73

BOLEK V. OPOLSKÝ (OKOLO 1400–1460). ŽIVOT A LEGENDA

RADEK, David. Bolek V. Opolský (okolo 1400–1460). Život a legenda. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2018, 310 stran. ISBN 978-80-7510-282-9

Anotace: Obsahem předkládané knihy je život Bolka V. Opolského, jedné z nejvýraznějších postav slezských dějin druhé poloviny patnáctého století. Práce je rozdělena do dvou částí, z nichž první se zabývá Bolkovým obrazem v kulturní paměti Slezska. Rozbor paměti na opolského knížete začíná u děl středověkých kronikářů, kteří se značnou měrou zasloužili o vytvoření obrazu husitského knížete a slezského kacíře. V následujících kapitolách je poté sledován vývoj takto zformulované paměti napříč staletími. Druhá část práce cílí na poznání života Bolka V. a zaměřuje se na jeho vystupování v průběhu husitských válek, či následného dění ve Slezsku v období bezvlády. Zohledněn byl také jeho vztah k církvi, případně jeho mocenská expanze v Horním Slezsku, či války, které vedl s polským královstvím.

FUNERÁLNÍ KULTURA LEHNICKO-BŘEŽSKÝCH VÉVODSKÝCH DVORŮ V RANÉM NOVOVĚKU. PŘÍSPEVKY A MATERIÁLY K TÉMATU

KORBELÁŘOVÁ, Irena – DLUHOŠOVÁ, Radmila (eds.) a kolektiv. Funerální kultura lehnicko-břežských vévodských dvorů v raném novověku. Příspěvky a materiály k tématu, Opava, 2019, 668 stran. ISBN 978-80-7510-385-7 (print); ISBN 978-80-7510-386-4 (online)

Anotace: Kolektivní monografie obsahuje edice textů k úmrtí, organizaci a průběhu pohřbů dolnoslezských vévodů z rodu Piastovců z 16. až počátku 18. století, a to jak rukopisů (písemnosti kancelářské provenience k průběhu pohřebních obřadů), tak vydaných tisků (relace o úmrtí, pohřbech a uložení vévodů a vévodkyň; pamětní tisky k průběhu pohřebních obřadů). Kniha je uvedena rozbořem dosavadního studia funerální kultury a jeho přínosu k poznání každodennosti slezských vévodských dvorů a charakteristikou rodových území dynastie Piastovců v 16. a 17. století v Dolním Slezsku (Lehnicko, Břežsko, Volovsko). Připojeny jsou tematické studie se zaměřením na kázání a komemorativní texty a pamětní ražby

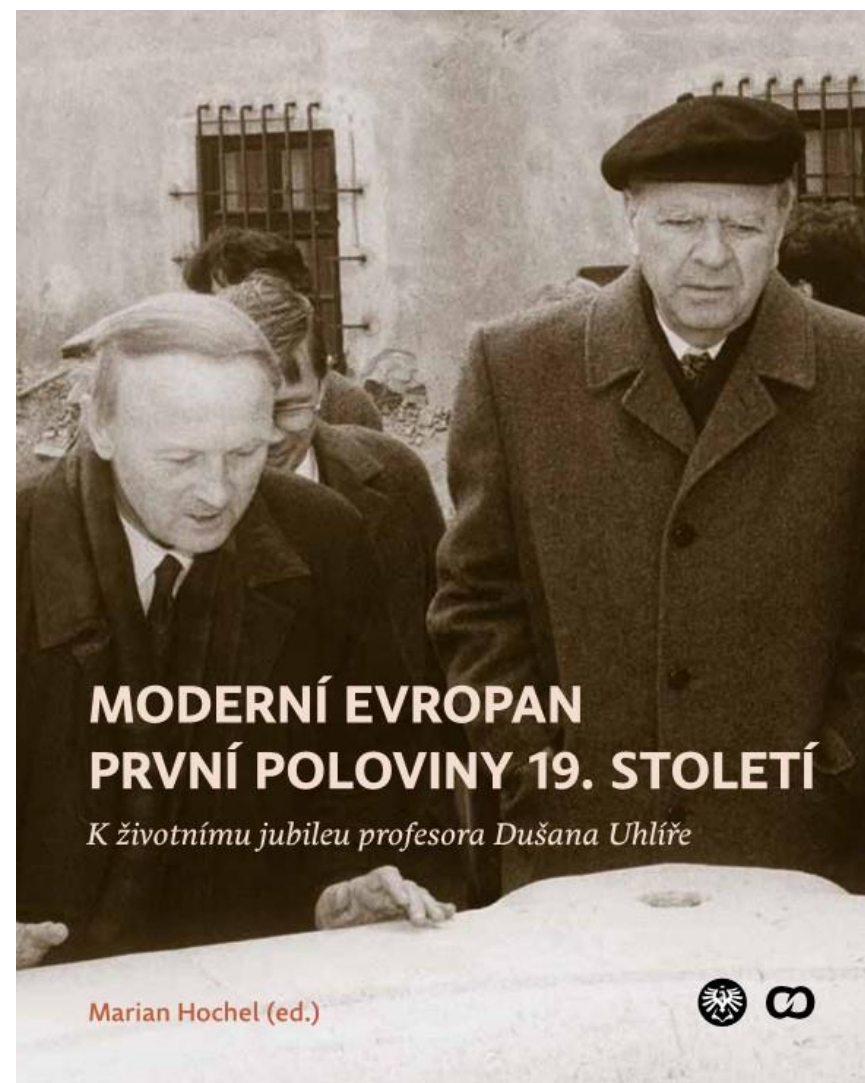

k úmrtím členů piastovské dynastie, dále množství ikonografické dokumentace sepulkrálních památek a personálií.

MODERNÍ EVROPAN PRVNÍ POLOVINY 19. STOLETÍ. K ŽIVOTNÍMU JUBILEU DUŠANA UHLÍŘE

HOCHTEL, Marian (ed.). Moderní Evropan první poloviny 19. století. K životnímu jubileu profesora Dušana Uhlíře. Opava: Ústav historických věd, Slezská univerzita v Opavě – Praha: Togga, 2019. 332 stran. ISBN 978-80-7476-168-3

Anotace: Kniha „Moderní Evropan první poloviny 19. století“ přináší zajímavé poznatky k pronikání prvků modernity do různých oblastí života společnosti v prvních desetiletích „dlouhého“ 19. století. Jednotlivé kapitoly tvoří mozaiku vytvářející smysluplný obraz měnící se Evropy a zejména drobných nepostřehnutelných změn v (sebe)pojímání tehdejšího člověka. Cílem této knihy je „přiblížit profil ‚moderního‘ Evropana a obraz ‚moderní Evropy tak, jak se jevil generacím v prvních desetiletích

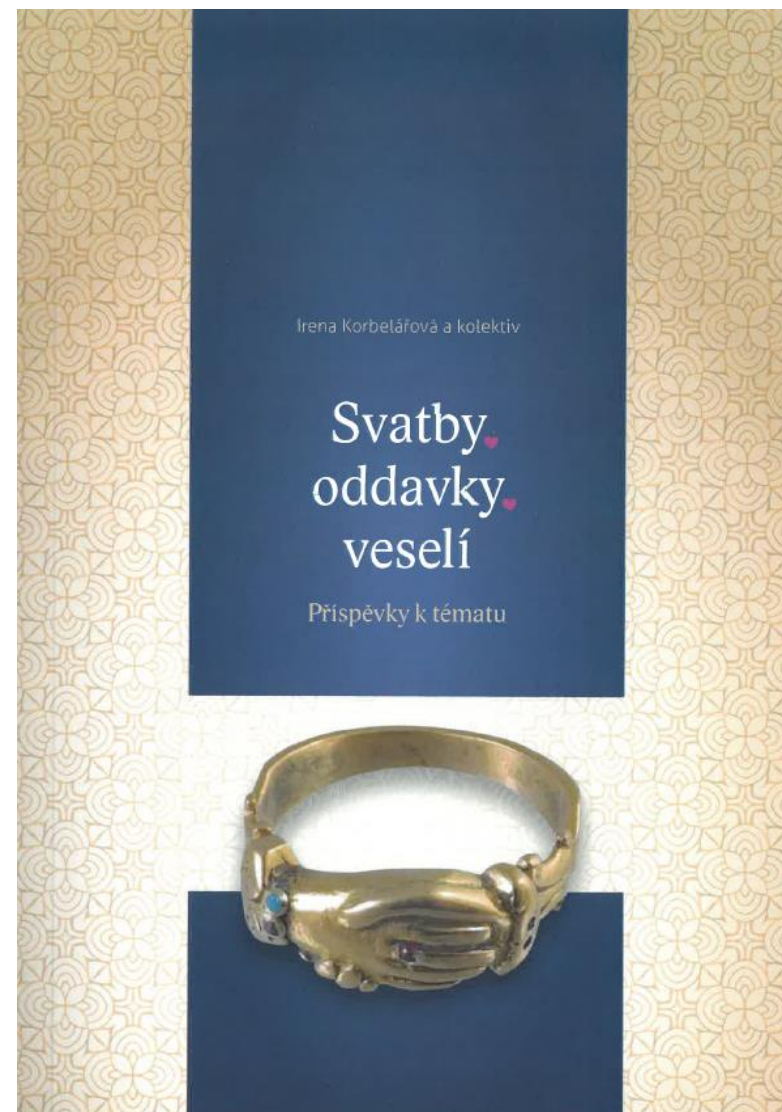

„dlouhého“ století a jak se zároveň s odstupem času jeví nám“. Byť se jednotlivé kapitoly věnují různým tématům „velkých“ i „malých“ dějin v různých evropských regionech a sledují je z různé perspektivy politických, kulturních, sociálních dějin i dějin mentalit, dějin vědy a techniky i dějin umění, vždy ve svém souhrnu napomáhají interdisciplinárně sledovat a objasňovat různé příčiny a vlivy, které v období Francouzské revoluce, napoleonských válek a Evropy po Vídeňském kongresu působily na zrod „moderní“ Evropy a formování „moderního“ Evropana.

SVATBY, ODDAVKY, VESELÍ. PŘÍSPĚVKY K TÉMATU.

KORBELÁŘOVÁ, Irena a kolektiv. Svatby, oddavky, veselí. Příspěvky k tématu. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2018, 310 s. ISBN 978-80-7510-286-7

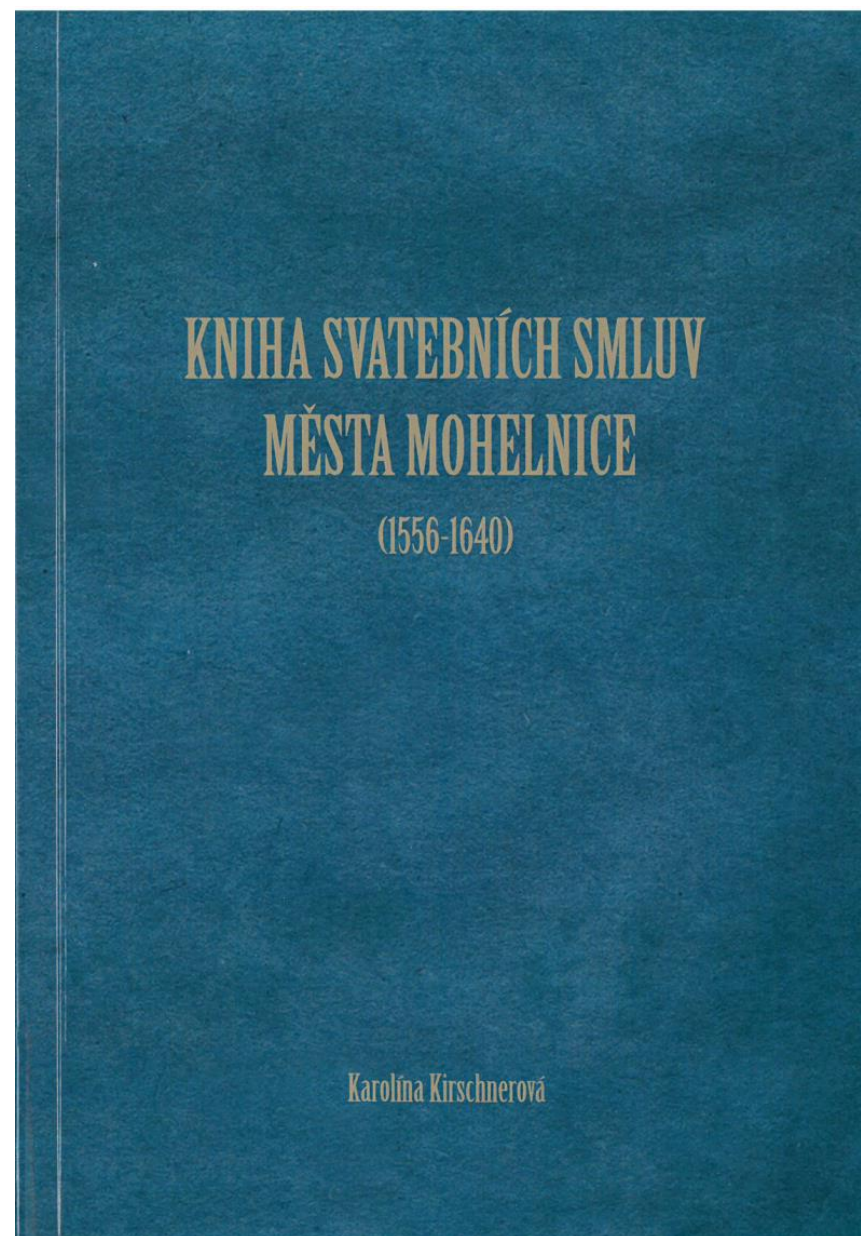
Anotace: Kolektivní monografie předkládá výsledky interdisciplinárního výzkumu mnohohrstevnaté a komplexní problematiky svateb v širokém kulturním a historickém kontextu od středověku do počátku 20. století. Jednotlivé kapitoly se zabývají celou škálou témat. Bibliografický úvod je následován exkurzem k právním a sociálním aspektům uzavření manželství, popisem svateb ve smyslu rituálů, zvyků a festivit, dále kapitolami zaměřenými na slavnostní stolování slezských Piastovců a Poděbradů v 16. a 17. století; hmotné artefakty odkazující na svatby („obelisk slz“), barokní svatební banket panovnického dvora (Leopold I.), prameny fixující právní okolnosti partnerských vztahů (svatební řády Břehu, Krnova, knihy svatebních smluv Mohelnice), tradice venkovských svateb ad. Knihu doprovází ilustrace zvl. z dobových diplomatických a narativních pramenů.

KNIHA SVATEBNÍCH SMLUV MĚSTA MOHELNICE (1556–1640). ČESKÉ SMLOUVY. EDICE

KIRCHNEROVÁ, Karolína. Kniha svatebních smluv města Mohelnice (1556–1640). České smlouvy. Edice. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2018, 160 s. ISBN 978-80-7510-274-4

Anotace: Kniha předkládá edici jazykově českých-česky psaných smluv obsažených v pozemkové knize města Mohelnice, doplněnou diplomatickým rozbořem pramene. Edice je zásadním příspěvkem k dějinám města a regionu, ke kulturně-historickému vývoji měšťanské společnosti severní Moravy a k poznání vývoje jazyka v raném novověku.

S KNÍŽATY U STOLU. KUCHYNĚ A KULTURA STOLOVÁNÍ NA STŘEDOVĚKÝCH VÉVODSKÝCH DVORECH V OPAVĚ A RATIBOŘI

KORBELÁŘOVÁ, Irena – ZEZULA, Michal (eds.) a kolektiv. *S knížaty u stolu. Kuchyně a kultura stolování na středověkých vévodských dvorech v Opavě a Ratiboři.* Ostrava – Ratibor: Národní památkový ústav, ÚOP Ostrava, ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě, 2018, 272 s. ISBN 978-80-88240-03-7

KORBELÁŘOVÁ, Irena – ZEZULA, Michal (eds.) a kolektiv. *Przy książęcym stole. Kuchnia i kultura kulinarna na książęcych dworach średniowiecznych w Opawie i Raciborzu* Opawa – Racibórz: Narodowy Instytut Dziedzictwa Specjalizowany oddział terenowy w Ostrawie, wewspół pracy z Uniwersytetem Śląskim w Opawie i Powiatem Raciborskim, 2018, 295 s. ISBN 8088240042, ISBN 978-80-882-400-44

Anotace: Kolektivní monografie, připravená jako odborná kniha k výstavě, je věnována tématu středověké kulinární kultury dvorského prostředí. Pozornost je přitom zaměřena na všechny její složky: pokrmy a nápoje, gastronomickou přípravu, formy stolování, kuchyňské a stolní nádobí i stavební podobu a vybavení kuchyní a hodovních síní. Geograficky je téma vymezeno historickým opavským a ratibořským vévodstvím náležejícím ve 14. a 15. století opavské (opavsko-ratibořské) linii rodu Přemyslovců, územím se společnou politickou a kulturní minulostí. Zvolené téma publikace představuje na základě informací a artefaktů získaných interdisciplinárním výzkumem, jejichž základ tvoří katalog archeologických nálezů z rezidenčních měst – Opavy a Ratiboře. Kniha je bohatě vybavena ilustracemi (reprodukce středověkých iluminací, díla starých mistrů, nástěnné malby aj.), ukázkami dobových receptů, včetně fotografií podle nich experimentálně připravených pokrmů.

Publikace byla vydána i v polské verzi.

ALOIS KACÍŘ (1897–1972): ŽIVOT A DÍLO

KRÖMER, Tomáš, JIRÁSEK, Zdeněk (eds.). Alois Kacíř (1897–1972): Život a dílo. Opava: Ústav historických věd, Slezská univerzita v Opavě, 2018. 655 stran. ISBN 978-7510-328-4

Anotace: Publikace se zabývá osobou Aloise Kacíře, významného představitele zemědělství v českém Slezsku, jehož aktivity přesáhly nejenom zmíněný obor, ale i region. První část knihy pojednává o jeho životě a činnosti v oblasti zemědělství, osvěty, chovatelství a dalších oborů. Druhá část se skládá z edice členěné do 20 kapitol, zpřístupňující 230 ukázek publikovaných textů a písemností, včetně Kacířovy osobní korespondence. Monografie nabízí obraz člověka, který vynikal nejen svou pracovitostí, ale i vztahem ke kraji, v němž působil.

Tomáš Krömer
Zdeněk Jirásek (eds.)

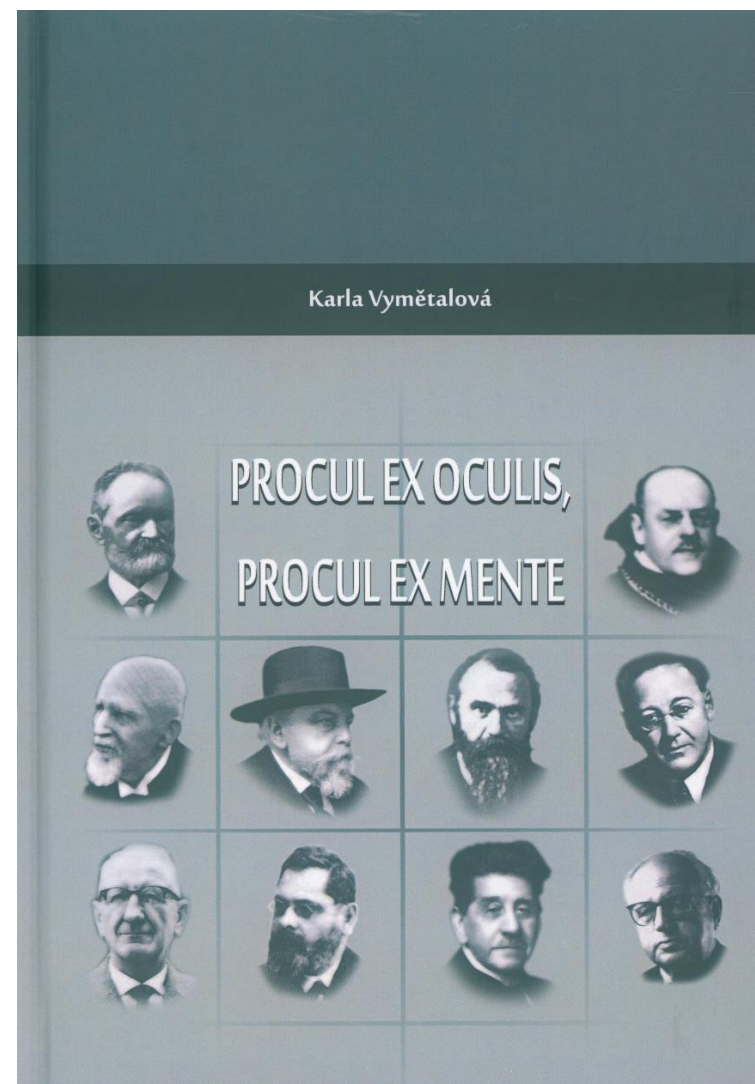
ALOIS KACÍŘ (1897–1972): ŽIVOT A DÍLO

PROCUL EX OCULIS, PROCUL EX MENTE

VYMĚTALOVÁ, Karla. *Procul ex oculis, procul ex mente: klasičtí filologové, klasičtí archeologové a profesori dějin starověku na německé Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze v letech 1882–1945 (Biografické medailony)*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2017. 331 stran. ISBN 978-80-7510-232-4

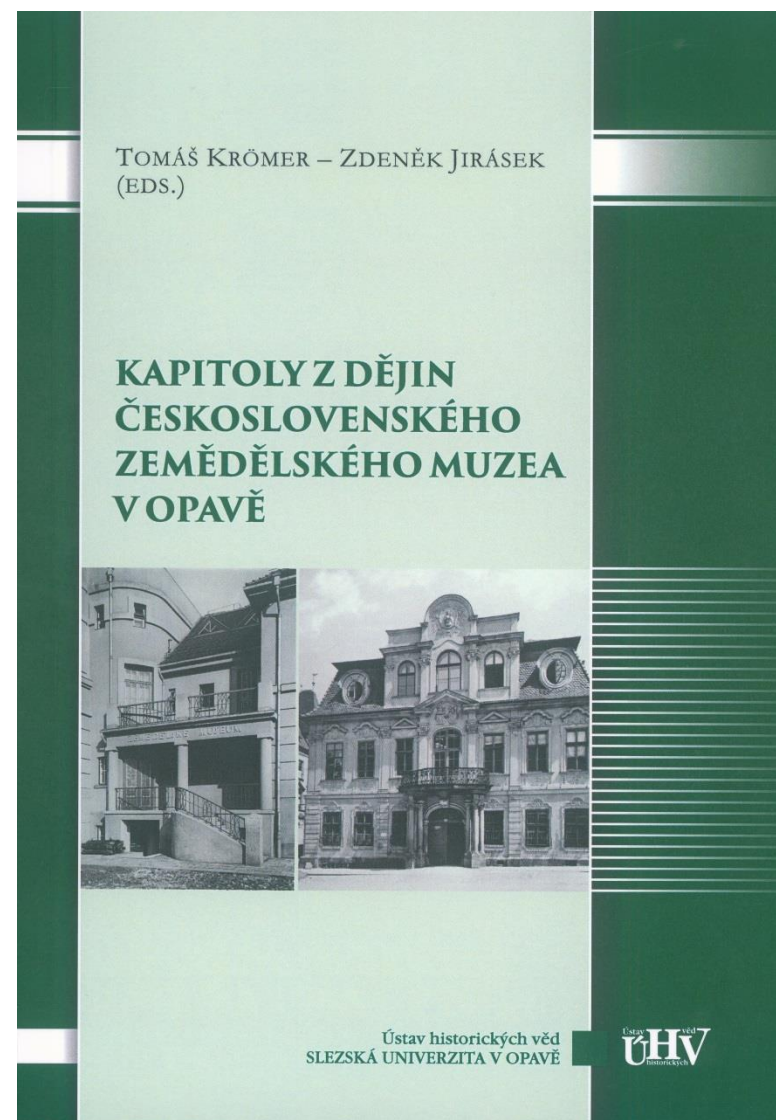
Anotace: Předkládaný soubor biografických medailonů je jednou z částí disertační práce „Klasická studia na německé filosofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity, později Německé univerzity v Praze v letech 1882–1945. (Osudy a osobnosti)“, která byla autorkou obhájena v roce 2016 na Ústavu historických věd Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. Vzhledem k rozsahu práce, jejíž první díl pojednával mj. i o obsazování stolic klasických jazyků, organizaci seminářů a proseminářů, mimoškolní činnosti profesorů a docentů, byla do medailonů jednotlivých klasických filologů, klasických historiků starých dějin jmenovitě zařazena, případně blíže charakterizována jen ta díla, která v kruzích odborné veřejnosti vzbudila pozornost, ať již s kladnou odezvou či kritickým zhodnocením.

KAPITOLY Z DĚJIN ČESKOSLOVENSKÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO MUZEA V OPAVĚ

KRÖMER, Tomáš, JIRÁSEK, Zdeněk (eds.). Kapitoly z dějin Československého zemědělského muzea v Opavě. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2017. 178 stran. ISBN 978-80-7510-260-7

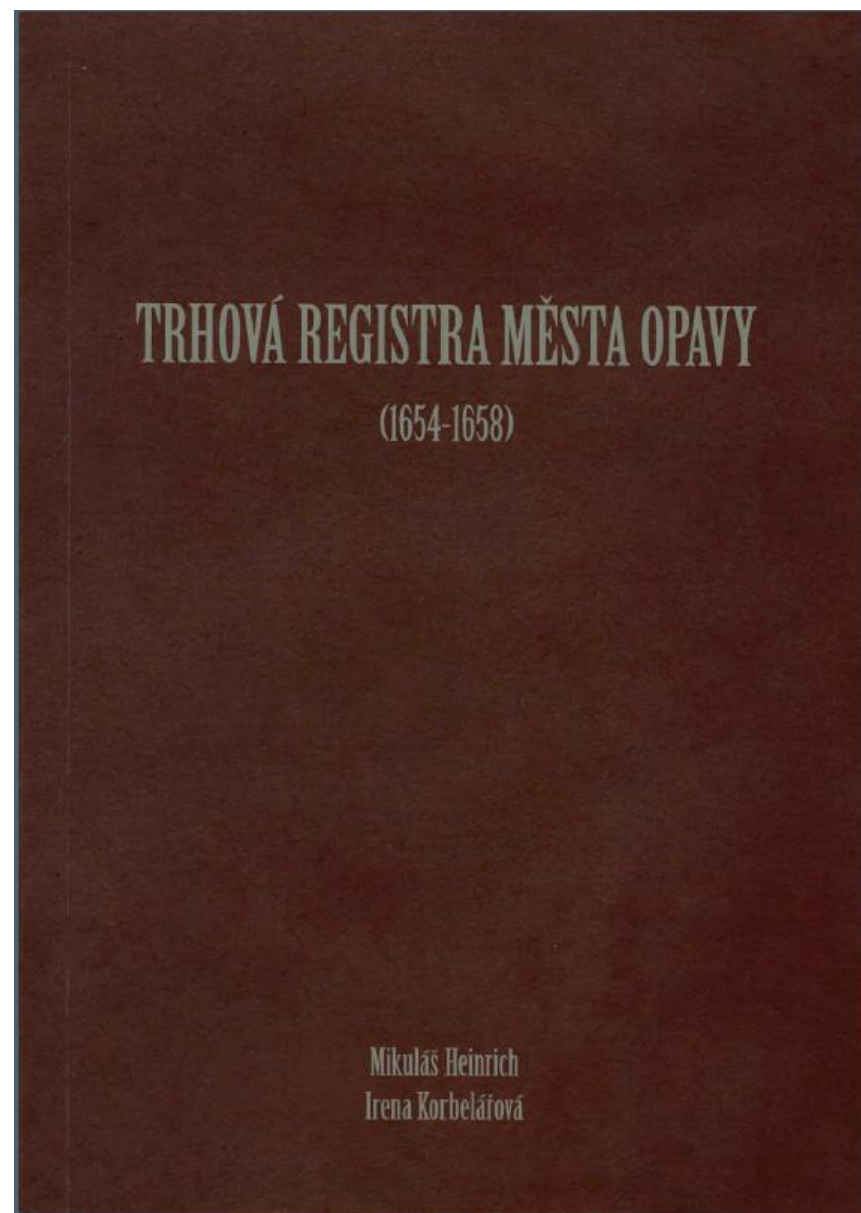
Anotace: Monografie upozorňuje na tradici zemědělských muzeí při angažovanosti české agrární strany v období první Československé republiky. Popisuje vývoj této instituce v Opavě a její místo v plejádě opavských muzeí, jakož i osudy jejích sbírek po likvidaci čs. muzea po německém záboru města v roce 1938. Součástí textu jsou i medailonky významných opavských agrárních muzejních činitelů. V knize je otištěn i rozsáhlý soubor textů v uvedené instituci publikovaných, a to formou kritické edice.

TRHOVÁ REGISTRA MĚSTA OPAVY (1654–1658)

HEINRICH, Mikuláš, KORBELÁŘOVÁ, Irena. Trhová registra města Opavy: (1654–1658): registář. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2017. 96 stran. ISBN 978-80-7510-239-3

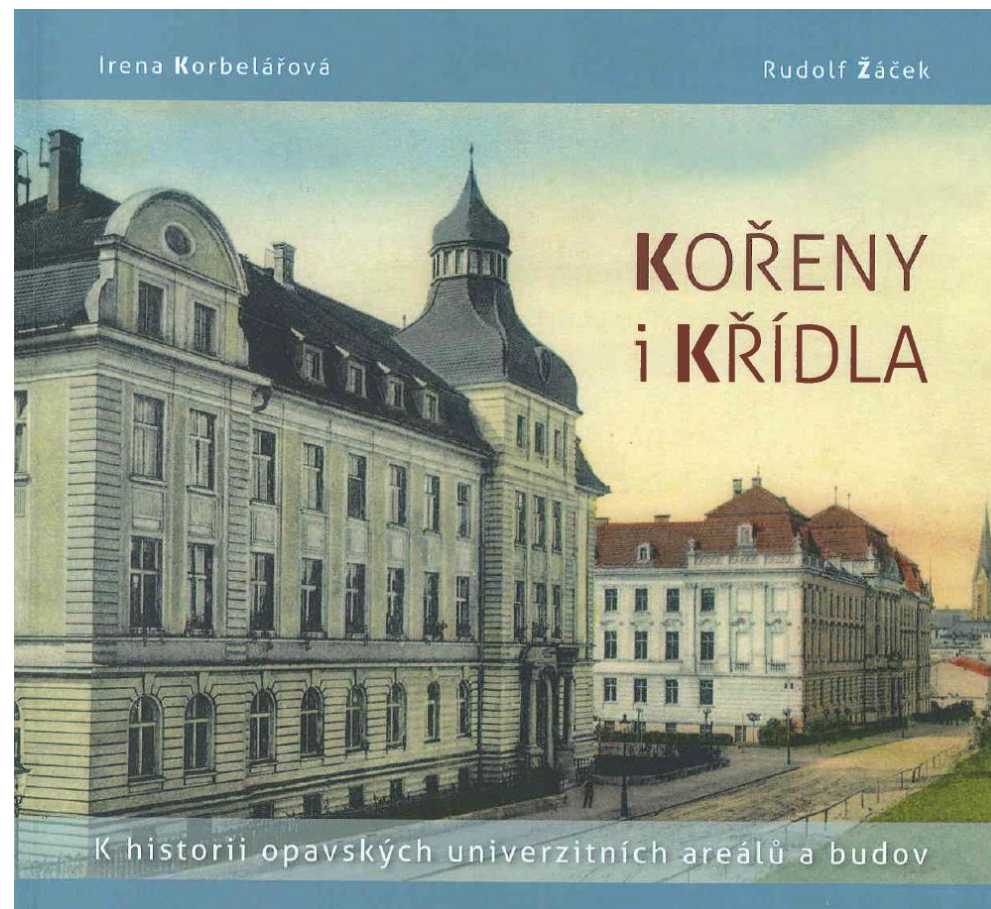
Anotace: Kniha se zabývá charakteristikou a rozбором pozemkové knihy města Opavy, dále pak registry, koncipovanými v kontextu diplomatických zásad a k potřebám výzkumů strategií měšťanské společnosti.

KOŘENY I KŘÍDLA. K HISTORII OPAVSKÝCH UNIVERZITNÍCH AREÁLŮ A BUDOV.

KORBELÁŘOVÁ, Irena – ŽÁČEK, Rudolf. Kořeny i křídla. K historii opavských univerzitních areálů a budov. Slezská univerzita v Opavě, Opava 2016, 232 s. ISBN 978-80-7510-213-3

Anotace: Monografie představuje na pozadí stručného představení dějin univerzity a opavských fakult kulturně historický vývoj jejich budov od vzniku do současnosti. Jedná se o „univerzitní čtvrť“ na Bezručově náměstí (bývalá sídla zemského finančního ředitelství a zemského ředitelství pošt a telegrafů), přilehlou budovu na Hauerově ulici (původně tělocvična německých škol), starobylý komplex na Masarykově třídě (původně kláštera klarisek, od konce 18. do poloviny 19. století šlechtický městský palác, posléze sídlo slezské zemské vlády a nakonec účelová budova školských zařízení) a administrativně výukový areál na Hradecké (původně hospodářský dvůr a stavební

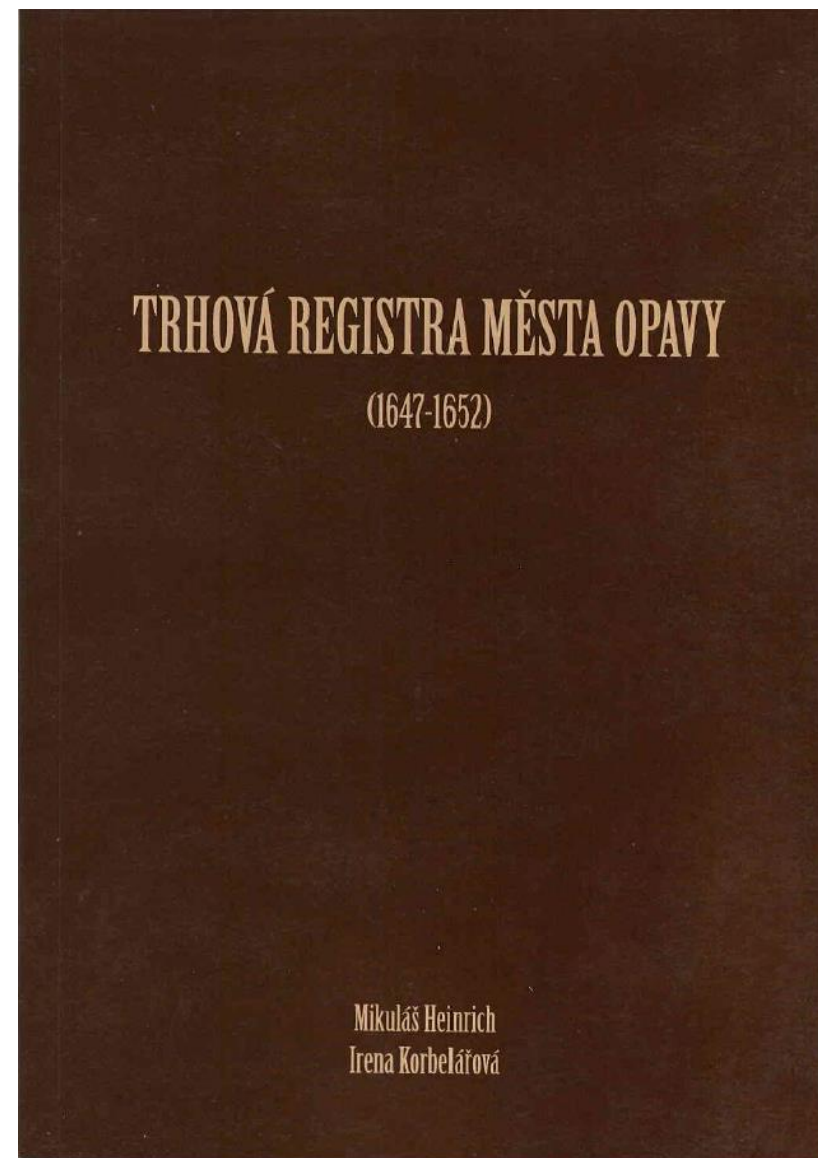

podnik), vše dnes využíváno fakultami. Z budov sloužících rektorátu univerzity se jedná o budovu Na Rybníčku (původně opavský posádkový dům s kasinem) a činžovní dům na Olbrichově ul. Soubor univerzitních a fakultních nemovitostí dotváří obytný dům na Komárovské ulici a koleje Palhanec ve Vávrovicích. Publikace obsahuje bohatý ikonografický doprovod.

TRHOVÁ REGISTRA MĚSTA OPAVY (1647–1652). REGESTÁŘ

HEINRICH, Mikuláš, KORBELÁŘOVÁ, Irena. Trhová registra města Opavy (1647–1652). Regestář. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2016, 84 s., ISBN 978-80-7510-211-9

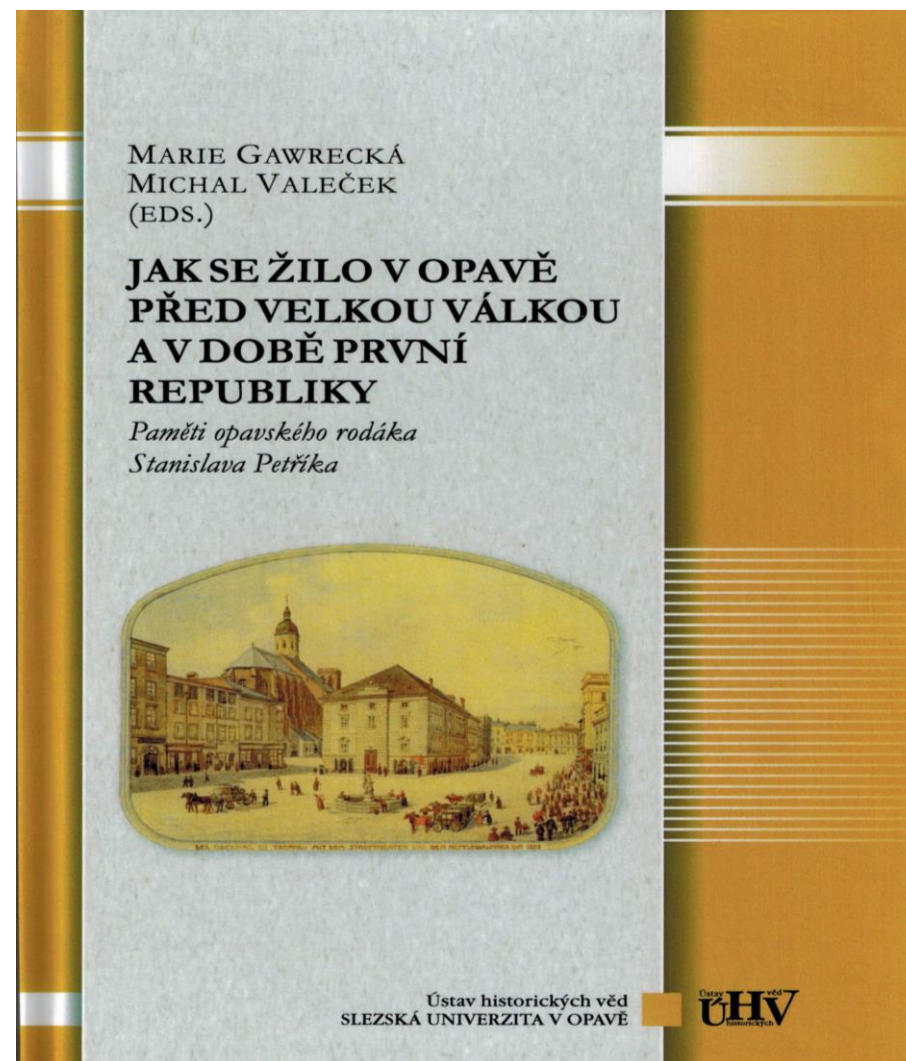
Anotace: Kniha předkládá edici další z pozemkových knih města Opavy. Zabývá se její diplomatickou charakteristikou a rozbořem, dále obsahuje regesta, koncipovaná v kontextu diplomatických zásad a k potřebám výzkumů strategií měšťanské společnosti.

JAK SE ŽILO V OPAVĚ PŘED VELKOU VÁLKOU A V DOBĚ PRVNÍ REPUBLIKY. PAMĚTI OPAVSKÉHO RODÁKA STANISLAVA PETŘÍKA

GAWRECKÁ, Marie – VALAČEK, Michal (eds.): Jak se žilo v Opavě před Velkou válkou a v době první republiky. Paměti opavského rodáka Stanislava Petříka. Opava: Ústav historických věd, Slezská univerzita v Opavě, 2016. 134 stran. ISBN 978-80-7510-215-7

Anotace: Paměti jsou specifickým typem historického pramene, protože popisují okolní svět a události v něm tak, jak je autor vnímal a jak se ho bezprostředně dotýkaly. To plně platí i pro paměti Stanislava Petříka. Chronologicky zachycují léta 1906 až 1938, tedy období dětství, jinošství a léta dospělosti, která prožil Stanislav Petřík v Opavě do mnichovských událostí roku 1938, kdy se rodina přestěhovala do Brna. Vedle vzpomínek na rodinný život v dětství, dospívání a později v jeho vlastní rodině přinášejí řadu informací o každodenním životě nižších středních vrstev, zejména českých, v Opavě

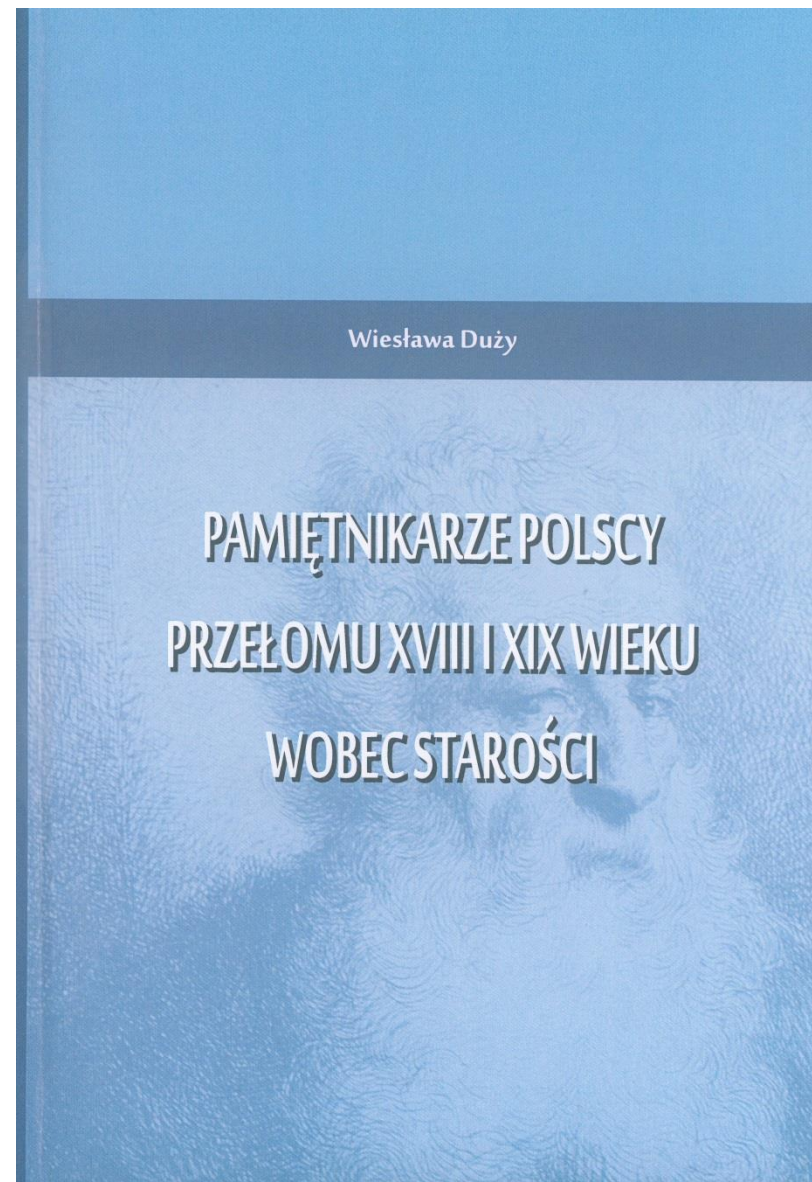

v posledních dvou desetiletích před Velkou válkou a v době první republiky. Cenné jsou i pasáže věnující pozornost národnostnímu životu v Opavě, zejména zosťrování národnostních rozporů mezi opavskými Čechy a Němci ve 30. letech.

PAMIĘTNIKARZE POLSCY PRZEŁOMU XVIII I XIX WIEKU WOBEC STAROŚCI

DUŻY, Wiesława. Pamiętnikarze Polscy przełomu XVIII i XIX wieku wobec starości. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2016. 279 stran. ISBN 978-80-7510-205-8

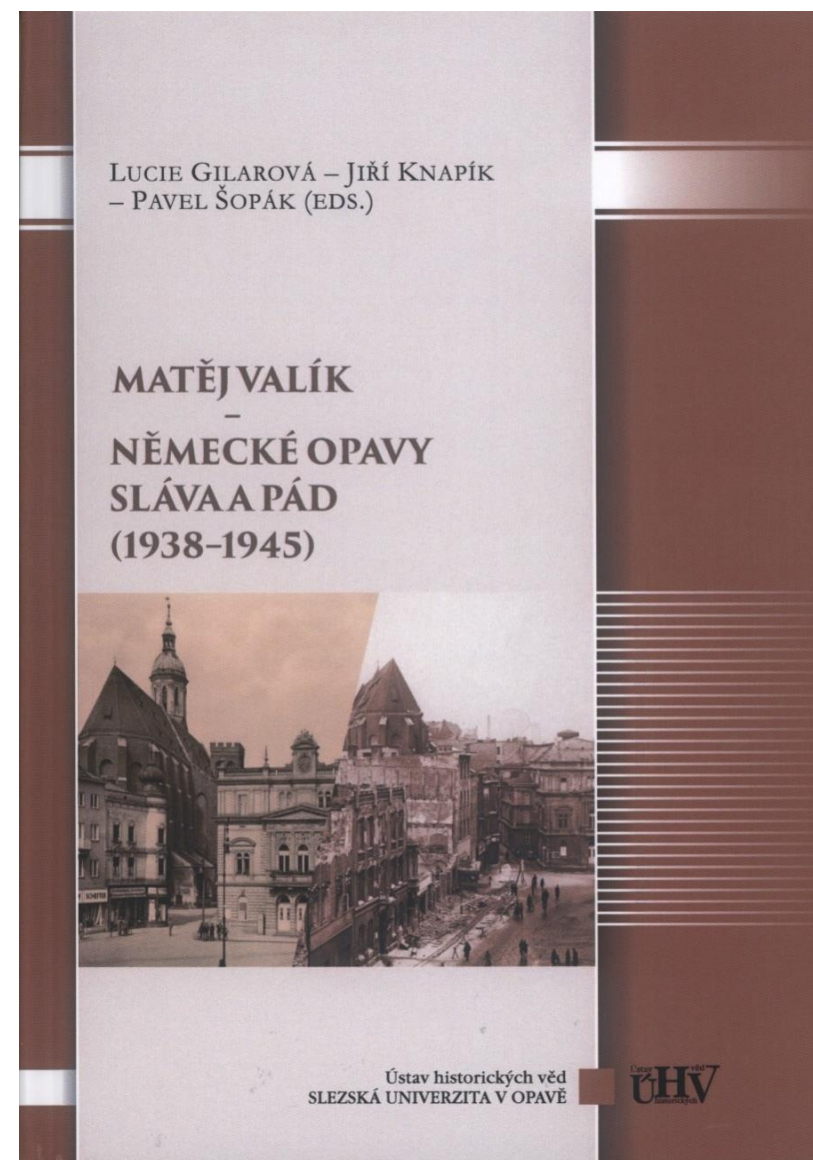
Anotace: Publikace je výsledkem mezinárodní spolupráce, rozvíjející se na úrovni polsko-české vědecké společnosti Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego a Výzkumného centra pro kulturní dějiny Slezska a střední Evropy (1000–1800) SU FPF v Opavě.

MATĚJ VALÍK - NĚMECKÉ OPAVY SLÁVA A PÁD (1938–1945)

GILAROVÁ, Lucie, KNAPÍK, Jiří, ŠOPÁK, Pavel (eds.). Matěj Valík – Německé Opavy sláva a pád (1938–1945). Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2016. 199 stran. ISBN 978-80-7510-218-8

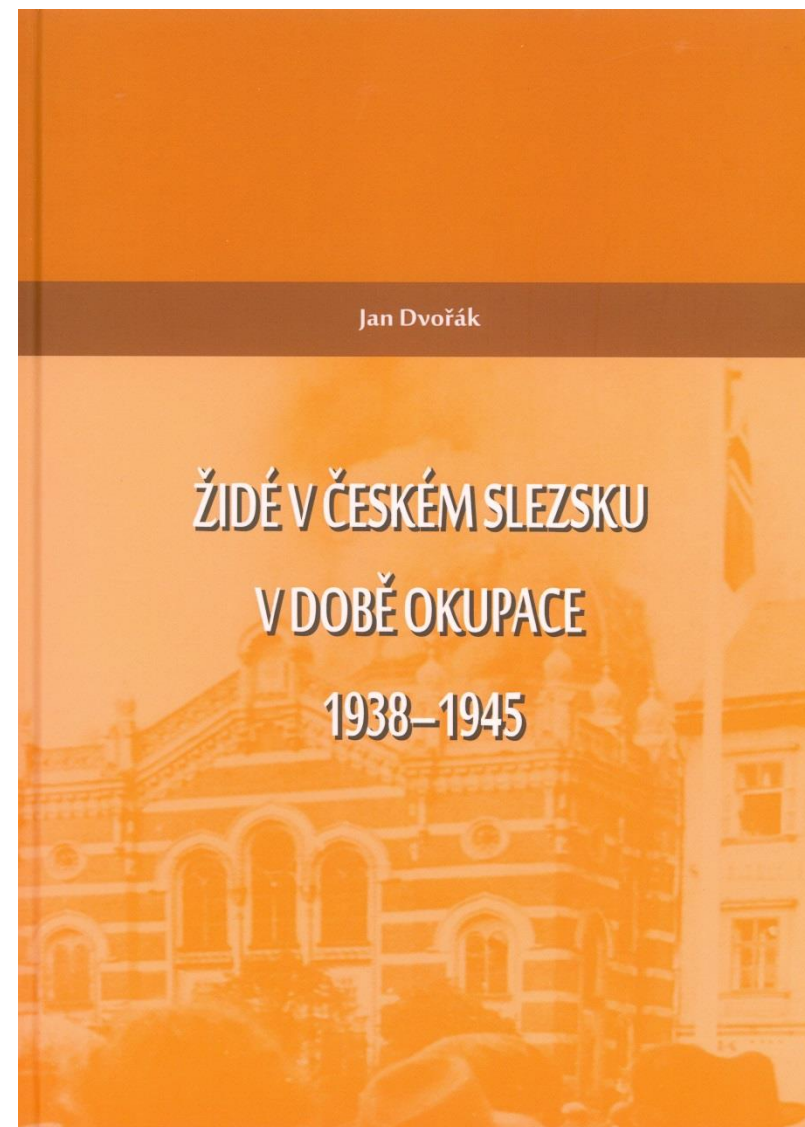
Anotace: Valíkova dosud nepublikovaná práce Německé Opavy sláva a pád, sepsaná v letech 1945–1947, je specifickým dobovým svědectvím člověka žijícího jakoby ve stínu poněmčeného města, podléhajícího zprvu euforii z připojení pohraničních oblastí Československa k Říši a postupně stále klopotněji odolávajícího hospodářským obtížím, jež přinášela vleklá válka. Obsah textu tvoří dějiny měst Opavy a Kateřinek v časovém rozpětí 1938–1945, jednotlivé letopočty tvoří označení kapitol, do nichž je text rozvržen.

ŽIDÉ V ČESKÉM SLEZSKU V DOBĚ OKUPACE 1938–1945

DVOŘÁK, Jan. Židé v českém Slezsku v době okupace 1938–1945. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2015. 288 stran. ISBN 978-80-7510-168-6

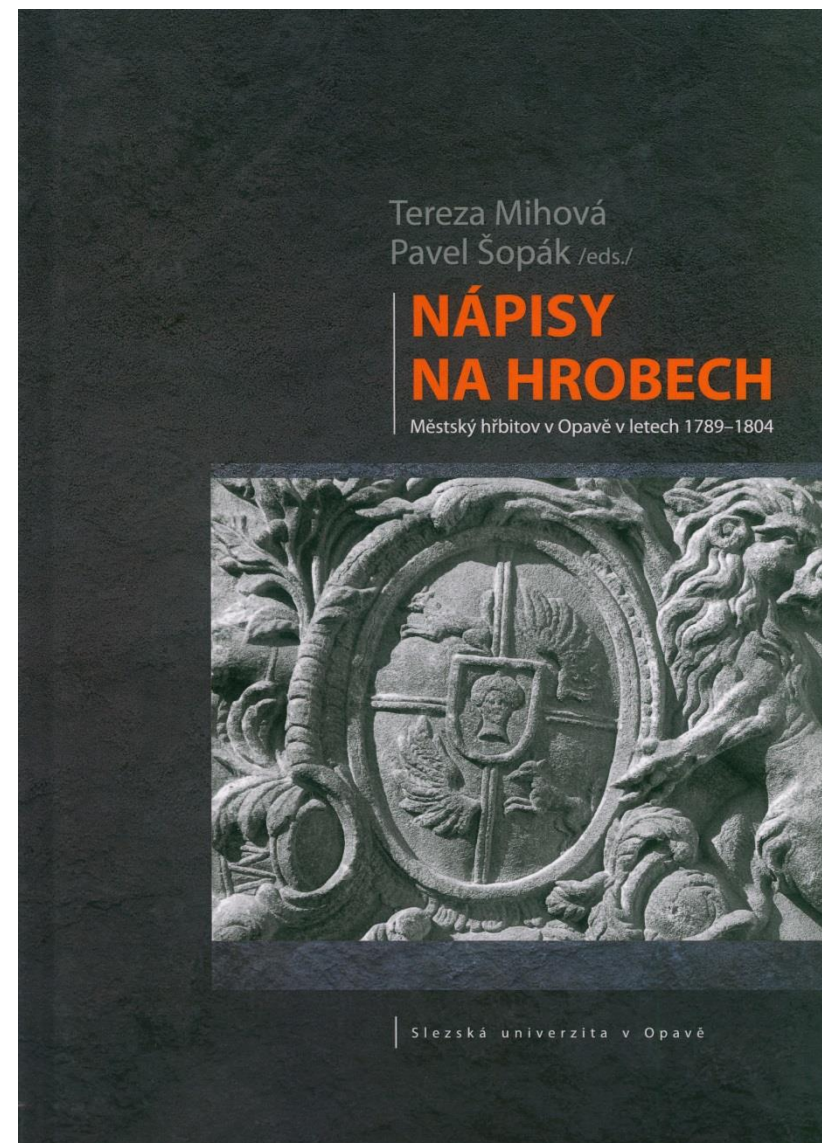
Anotace: Publikace se zabývá situací Židů během druhé světové války především na Opavsku, Těšínsku, Ostravsku a Frýdecku. Analyzuje židovskou emigraci a následné problémy židovských uprchlíků, samotnou perzekuci Židů ve zmíněných oblastech a mnoho dalších jednotlivých aspektů, které jsou charakteristické pro sledovanou epochu.

NÁPISY NA HROBECH: MĚSTSKÝ HŘBITOV V OPAVĚ V LETECH 1789– 1804

MIHOVÁ, Tereza, ŠOPÁK, Pavel (eds.). *Nápisý na hrobech: Městský hřbitov v Opavě v letech 1789–1804*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2015. 127 stran. ISBN 978-80-7510-175-4

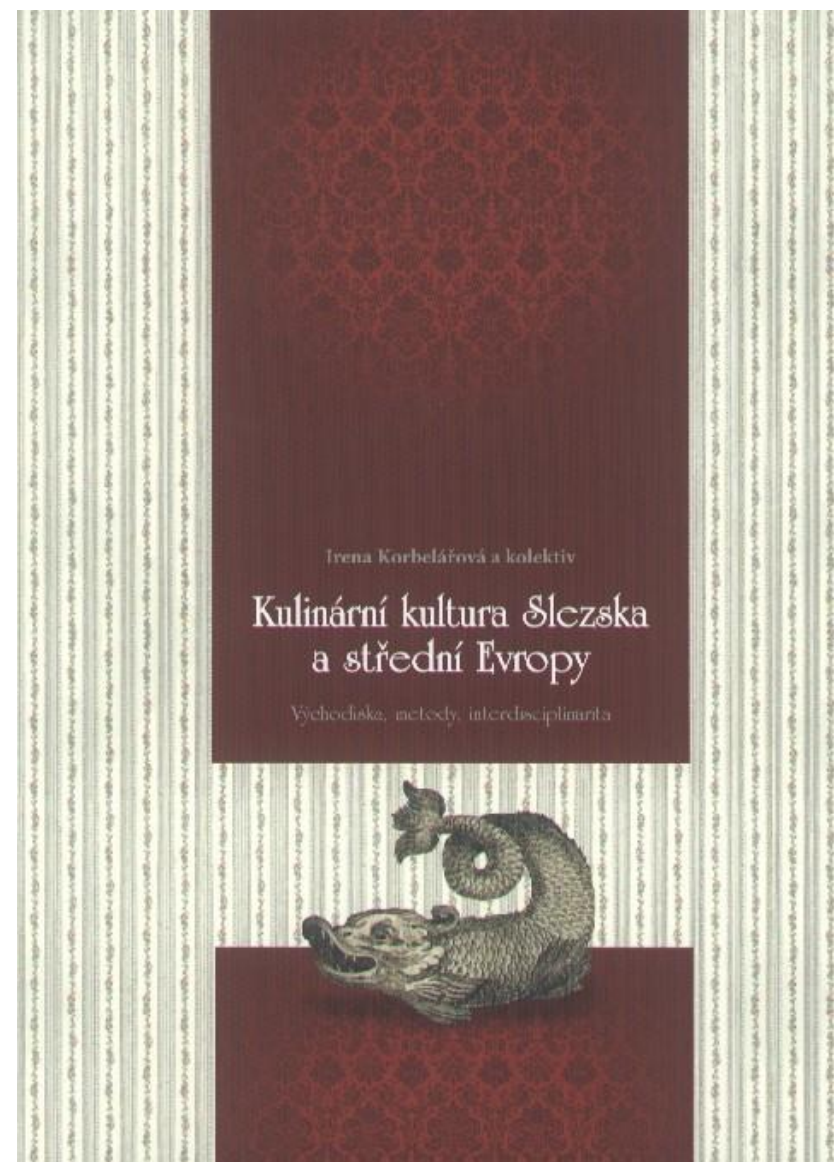
Anotace: Kniha byla vydána ke 210. výročí úmrtí Řehoře Pytlíčka, jehož rukopis s odstupem dvou století poskytuje cenné svědectví o pietě vůči zemřelým Opavanům doby kolem roku 1800 a současně ukazuje, že náhrobky se zaznamenanými údaji, vesměs kamenné, byly ve sledovaném období v naprosté menšině a byly vskutku luxusní záležitostí. Tato publikace není jen aktem piety autorů k sepisovateli náhrobků, jenž vystupuje jako jeden z průkopníků dokumentace památek v Rakouském Slezsku, ale také příležitostí připomenout osobnosti, na které se dosud v biografických přehledech nedostalo.

KULINÁRNÍ KULTURA SLEZSKA A STŘEDNÍ EVROPY: VÝCHODISKA, METODY, INTERDISCIPLINARITA

KORBELÁŘOVÁ, Irena a kolektiv. Kulinární kultura Slezska a střední Evropy: východiska, metody, interdisciplinarita. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2015. 271 stran. ISBN 978-80-7510-176-1

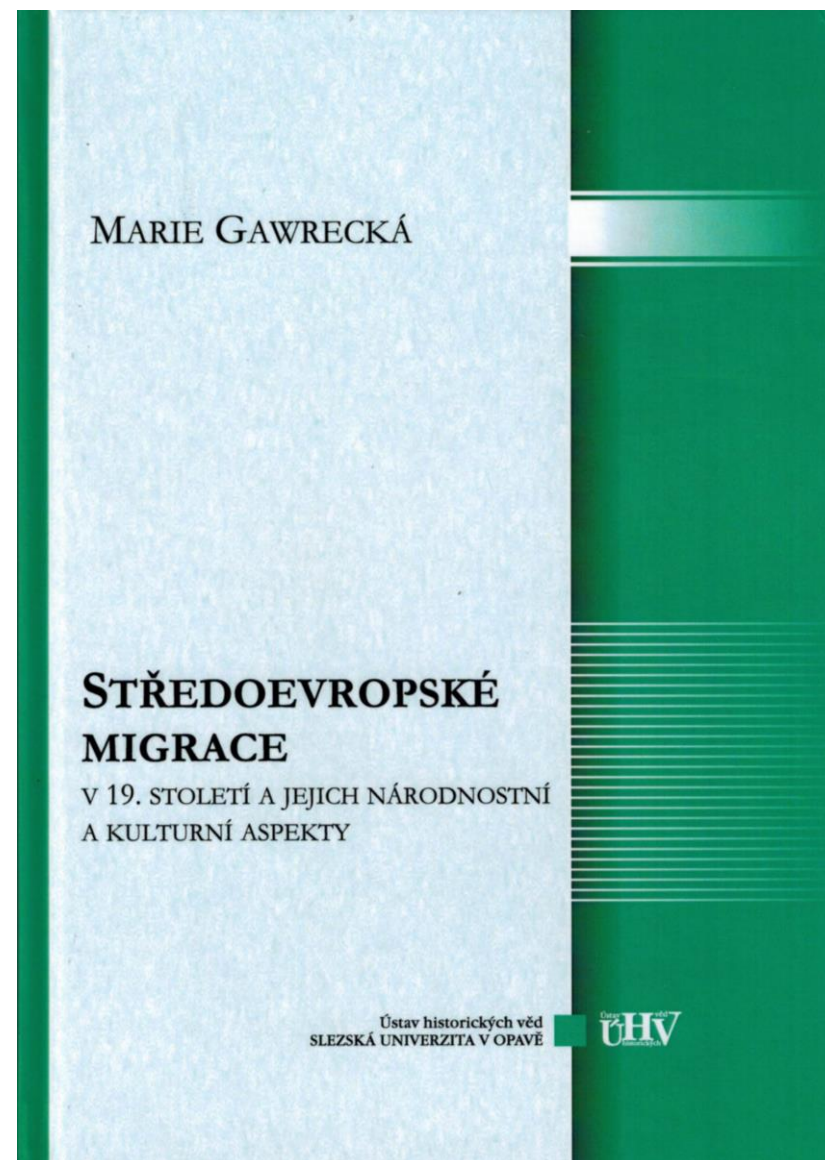
Anotace: Kolektivní monografie pod vedením Ireny Korbelařové je příspěvkem k dějinám kulinární kultury jako součásti historie každodennosti a kulturní historie jako takové. Předkládaná monografie je výsledkem výzkumu, který dlouhodobě koordinuje Výzkumné centrum pro kulturní dějiny Slezska a střední Evropy Slezské univerzity v Opavě. Publikace se věnuje problematice regionálních gastronomických specialit i místním tradicím ve stravování a otázce kulturního kulinárního dědictví. Sleduje jak teoretické odborné cíle, tak i praktické využití a popularizaci výsledků výzkumu, např. pro moderní veřejnou a komerční gastronomii a turismus.

STŘEDOEVROPSKÉ MIGRACE V 19. STOLETÍ A JEJICH NÁRODNOSTNÍ A KULTURNÍ ASPEKTY

GAWRECKÁ, Marie: Středoevropské migrace v 19. století a jejich národnostní a kulturní aspekty. Opava: Ústav historických věd. Slezská univerzita v Opavě, 2014. 159 stran. ISBN 978-80-7510-065-8

Monografie je určitým tematickým a chronologickým výsekem z široké problematiky migrací a snaží se zdůraznit národnostní a kulturní aspekty ať již tzv. vnitřních, nebo mezistátních migrací v období 19. století ve středoevropském prostoru. Pro posouzení kulturních a národnostních aspektů mají mimořádný význam motivace, které k migracím vedly, jejich časový rozsah (sezónnost či trvalost) i srovnání poměrů ve výchozím i „hostitelském“ regionu. Výrazně a přitom značně diferencovaně se projevovaly i politické aspekty migrací. Migrace příslušníků jiného národa do dříve „uzavřeného jazykového území“ nebyla jen zdrojem místních a oblastních sporů a konfliktů. Kontroverze přerůstaly do

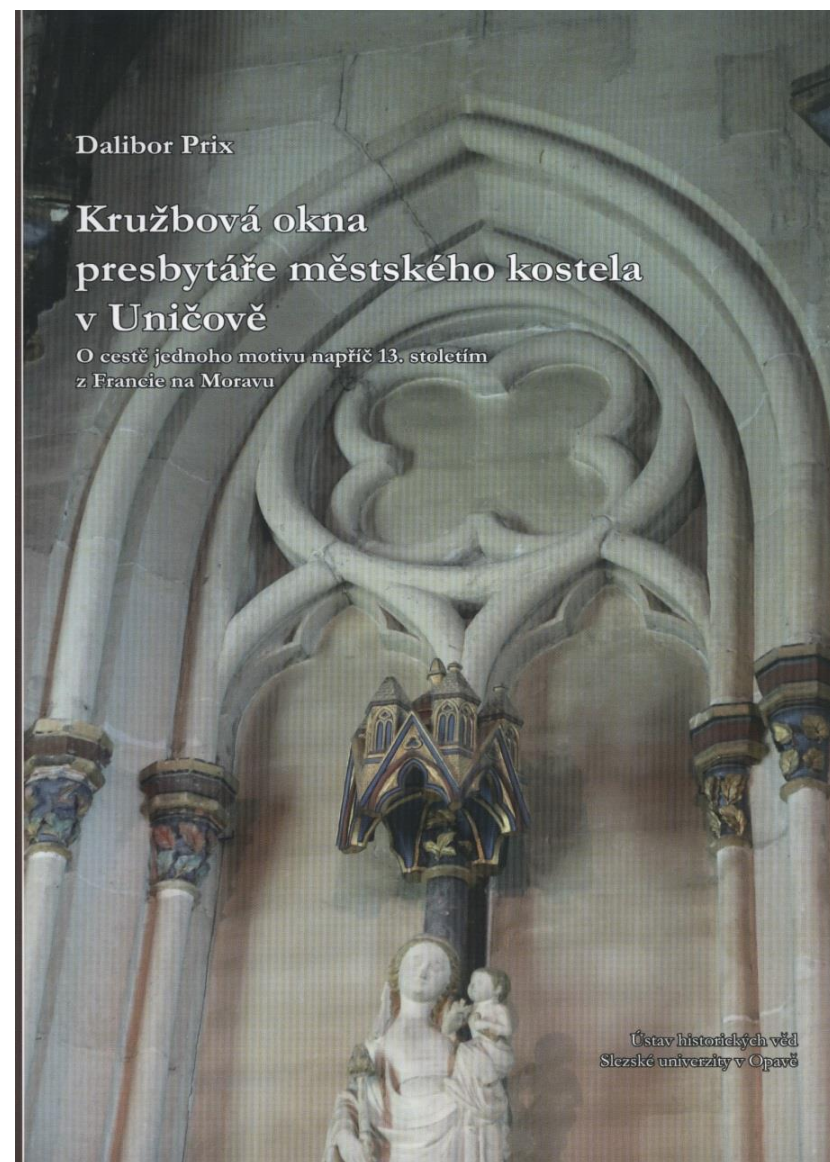

nadregionálních a celozemských měřítek a jejich charakter se podle síly partnerů či soupeřů často podstatně lišil. Ve střeoevropském prostoru docházelo k největším národnostním střetům v Německu, které se před první světovou válkou z hlediska transkontinentálních migrací změnilo z emigrační v imigrační zemi. Tradiční migrační směr nazývaný Drang nach Osten se ve druhé polovině 19. století změnil v Ost-West-Wanderungen. V českých zemích znamenal snad největší specifikum příliv obrovského množství většinou negramotných Haličanů do ostravsko-karvinského revíru, z nichž se několik desítek tisíc v oblasti trvale usadilo. V důsledku migrací docházelo ke změnám národních identit. Tyto změny, především v případě trvalého usídlení, lze považovat za přirozený proces, jenž byl v minulosti často hodnocen jako zrada národních zájmů, násilné odnárodňování apod. Analýza příčin oněch změn je mnohdy značně složitá, stěží lze na ni uplatnit obecná schémata.

KRUŽBOVÁ OKNA PRESBYTÁŘE MĚSTSKÉHO KOSTELA V UNIČOVĚ: O CESTĚ JEDNOHO MOTIVU NAPŘÍČ 13. STOLETÍM Z FRANCIE NA MORAVU

PRIX, Dalibor. Kružbová okna presbytáře městského kostela v Uničově: o cestě jednoho motivu napříč 13. stoletím z Francie na Moravu. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 422 stran. ISBN 978-80-7510-120-4

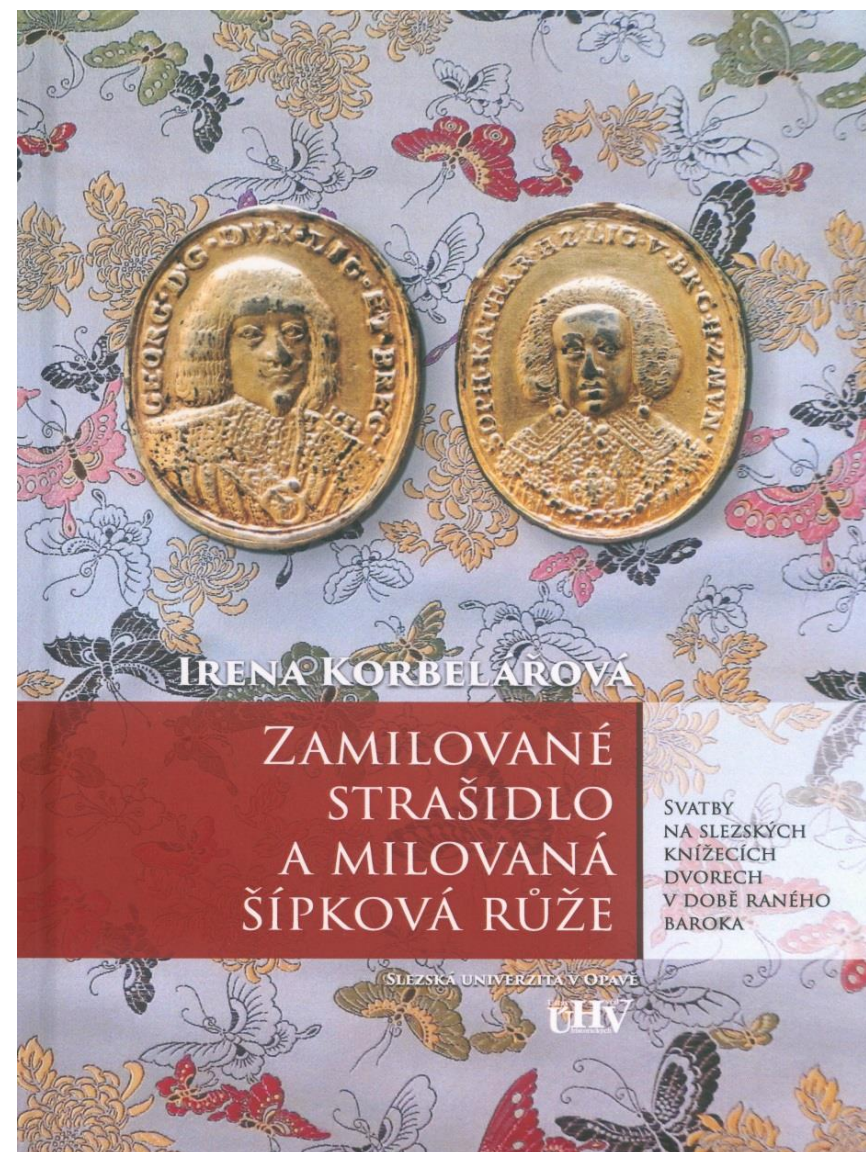
Anotace: Kniha se věnuje málo známému středověkému jádru městského farního kostela v Uničově. Jeho presbytář se nově datuje do konce 13. století. V další části se publikace zabývá neobvyklými kružbami gotických oken. Jejich původ poprvé sleduje přes Německo až do Francie v 1. polovině 13. století. Závěrečná část pojednává o širším architektonickém a historickém kontextu stavby.

ZAMILOVANÉ STRAŠIDLO A MILOVANÁ ŠÍPKOVÁ RŮŽE: SVATBY NA SLEZSKÝCH KNÍŽECÍCH DVORECH V DOBĚ RANÉHO BAROKA

KORBELÁŘOVÁ, Irena. Zamilované strašidlo a milovaná šípková růže: svatby na slezských knížecích dvorech v době raného baroka. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 240 stran. ISBN 978-80-7510-115-0

Anotace: Publikace je věnována problematice svateb, jednomu z nejvýznamnějších přechodových rituálů, v rovině kulturně-společenské, politické a materiální. Na příkladu konkrétních dvou svateb příslušníka předposlední generace dolnoslezských Piastovců, s členkou předposlední generace slezských Poděbradů a poté s neteří „zimního“ krále Fridricha Falckého. Konkrétně Jiřího III. Lehnicko-Břežského s Žofií Kateřinou, roz. Minsterbersko-Olešnickou a Alžbětou

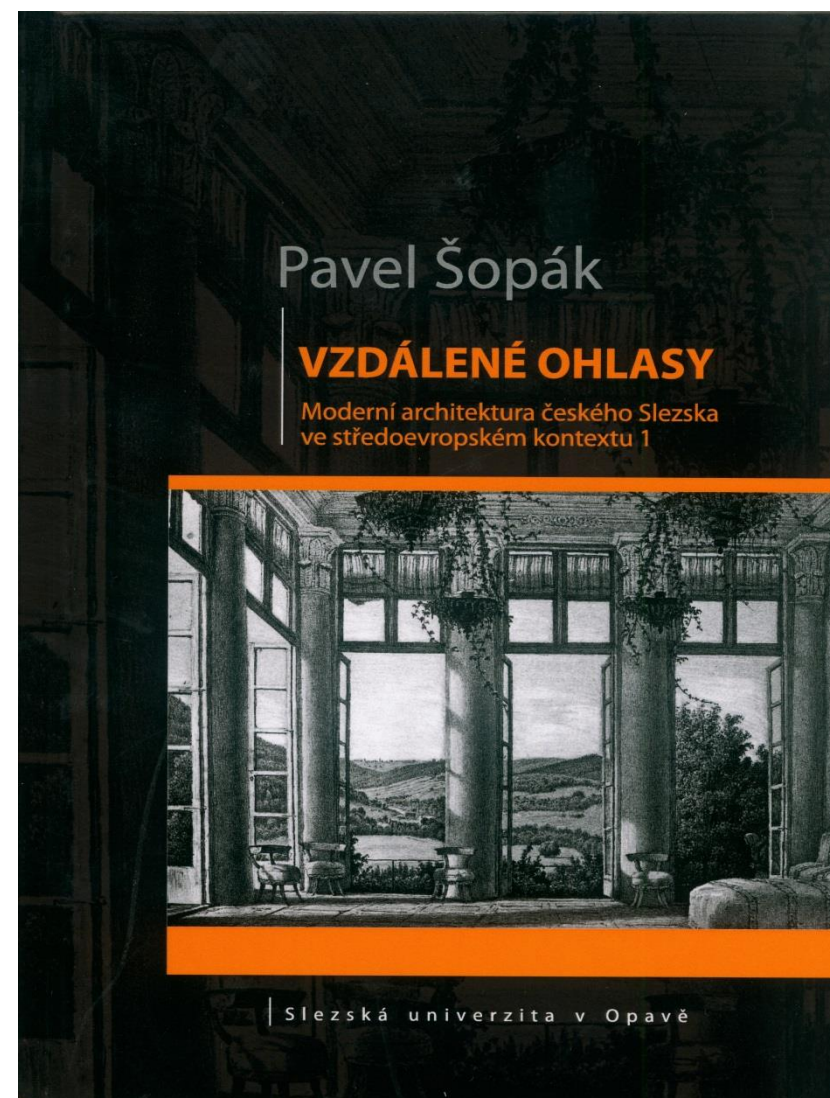

Marií Karolínou, roz. Falcké ze Simmern, a dále plánované a nerealizované svatby první ze jmenovaných žen, kniha představuje životní osudy jmenovaných, jejich role v soukromém i veřejném životě, svatební strategie rodin náležejících ke špičkovým aristokratickým vrstvám. Dále námluvy, zasnuby a přípravu a průběh svatby, včetně programu slavností, hostin, přínos atd. Název odkazuje na dvojici veseloher význačného slezského básníka a dramatika Andrease Greifa, zvaného Gryphius, napsaných speciálně k příležitosti druhé svatby Jiřího III. roku 1660.

VZDÁLENÉ OHLASY: MODERNÍ ARCHITEKTURA ČESKÉHO SLEZSKA VE STŘEDOEVROPSKÉM KONTEXTU 1

ŠOPÁK, Pavel. Vzdálené ohlasy: moderní architektura českého Slezska ve středoevropském kontextu 1. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 356 stran. ISBN 978-80-7510-068-9

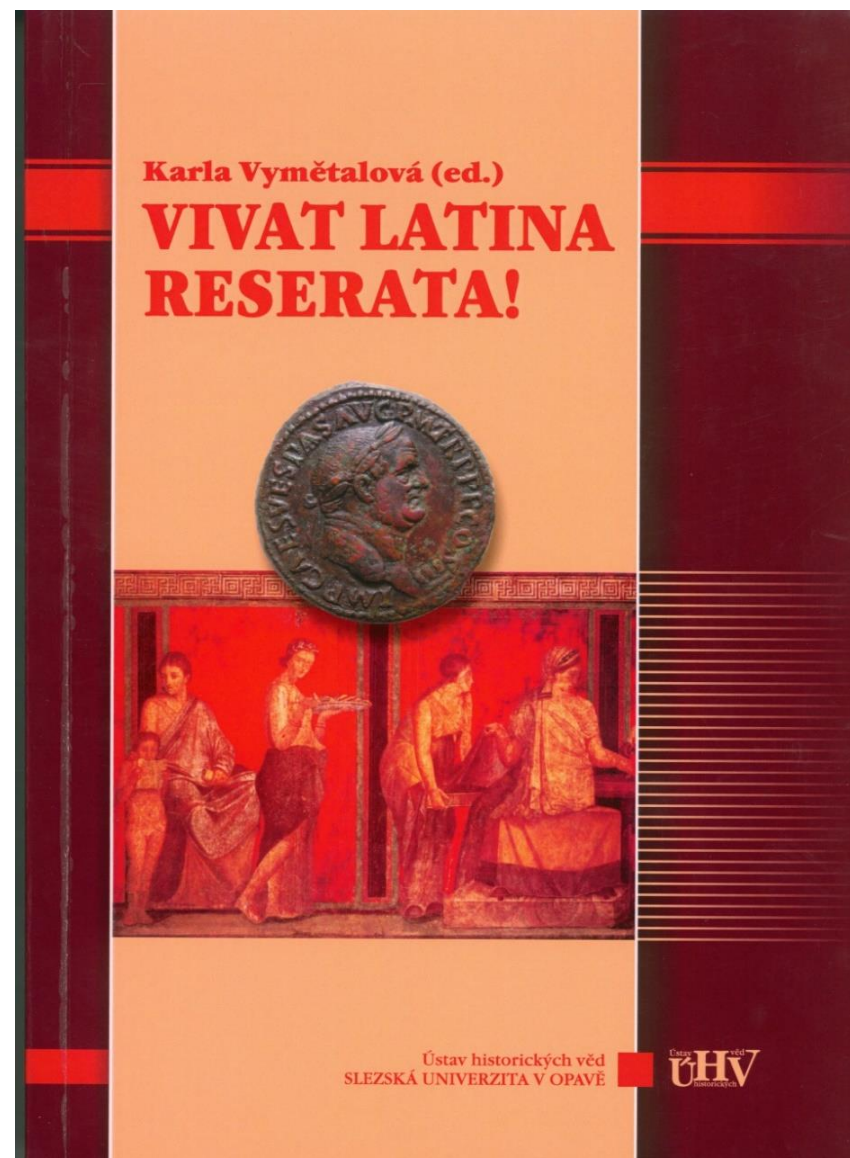
Anotace: Kniha je vědeckou monografií i jakýmsi imaginárním cestopisem. Čtenář v ní putuje časem, ohraničeným léty 1750 až 1950, a prostorem českého Slezska od Jablunkova po Javorník. V těchto dvou dimenzích nachází známé, méně známé i dosud opomíjené architektonické památky, kolem nichž dosud procházel bez povšimnutí. Kapitoly nejsou řazeny časově, ale tematicky, každá vždy od roku 1750 do roku 1950. Monografie je postavena na středoevropském srovnání architektury Vídně, Berlína či Vratislavi, když ukazuje, že mezi těmito městy a periferiemi existuje kontinuita a množství mezistupňů.

VIVAT LATINA RESERATA! SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ ZE SEMINÁŘE K DĚJINÁM LATINSKÉHO JAZYKA A MODERNÍM ZPŮSOBŮM VÝUKY: OPAVA 31. 1. – 1. 2. 2014

VYMĚTALOVÁ, Karla (ed.). Vivat Latina reserata! Sborník k dějinám příspěvků ze semináře k dějinám latinského jazyka a moderním způsobům výuky: Opava 31. 1. – 1. 2. 2014. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 112 stran. ISBN 978-80-7248-950-3

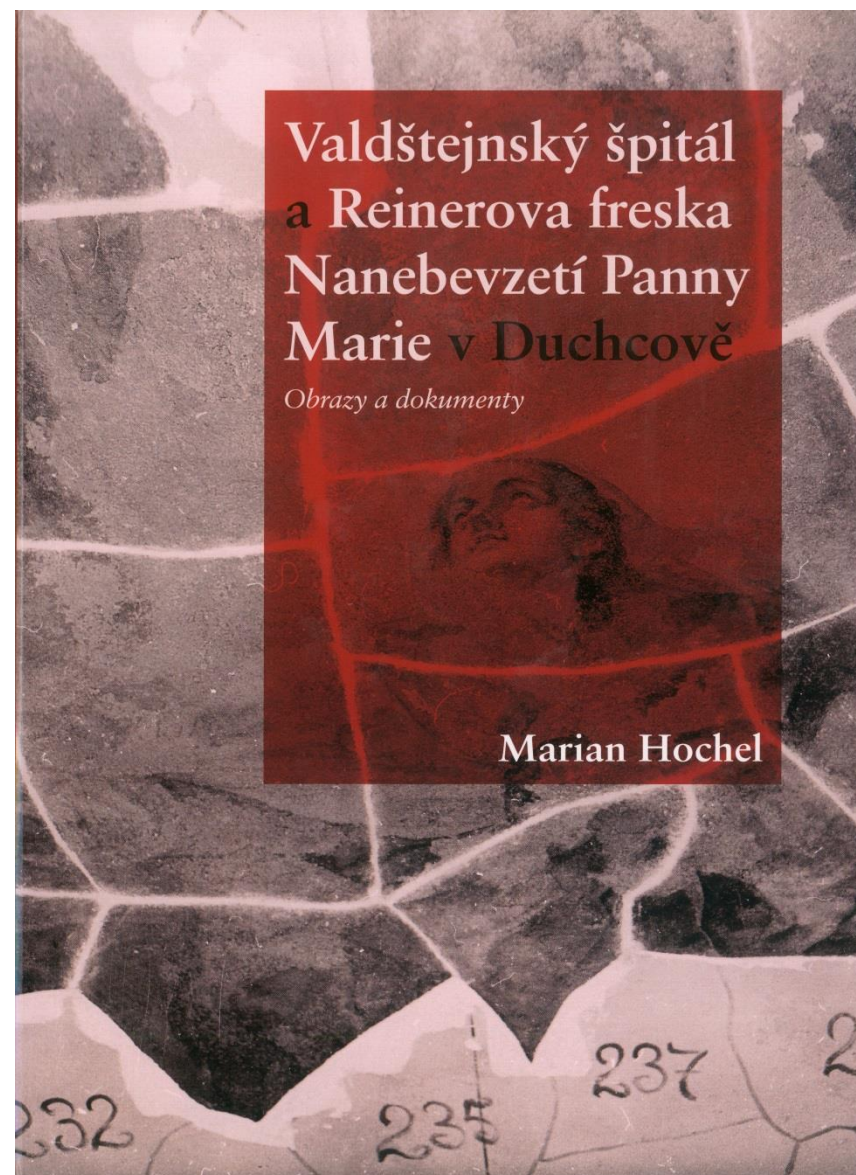
Anotace: Všechny příspěvky této publikace byly předneseny na semináři věnovaném dějinám latinského jazyka i moderním způsobům jeho výuky, který se pod názvem „Vivat Latina reserata!“ konal na Ústavu historických věd Filosoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě ve dnech 31. ledna – 1. února 2014.

VALDŠTEJNSKÝ ŠPITÁL A REINEROVA FRESKA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE V DUCHCOVĚ: OBRAZY A DOKUMENTY

HOCHEL, Marian. Valdštejnský špitál a Reinerova freska Nanebevzetí Panny Marie v Duchcově: obrazy a dokumenty. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 456 stran. ISBN 978-80-7510-106-8

Anotace: Duchcovské *Nanebevzetí* z konce dvacátých let 18. století je podle odborníků jedním z vrcholných děl mistra českého barokního malířství – Václava Vavřince Reinerera (1689–1743). Freska vytvořená na ploše klenebního pole o velikosti 270 m² byla v roce 1956 sejmuta nevyzkoušenou metodou z kupole zrušeného vrchnostenského špitálu v duchcovské zámecké zahradě. Na počátku 80. let byla osazena *ad integrum* v moderním pavilonu, navrženém renomovaným architektem Janem Sokolem. Kniha mapuje okolnosti zbytečné likvidace valdštejnského špitálu v Duchcově i peripetie transferu Reinerovy fresky sejmuté

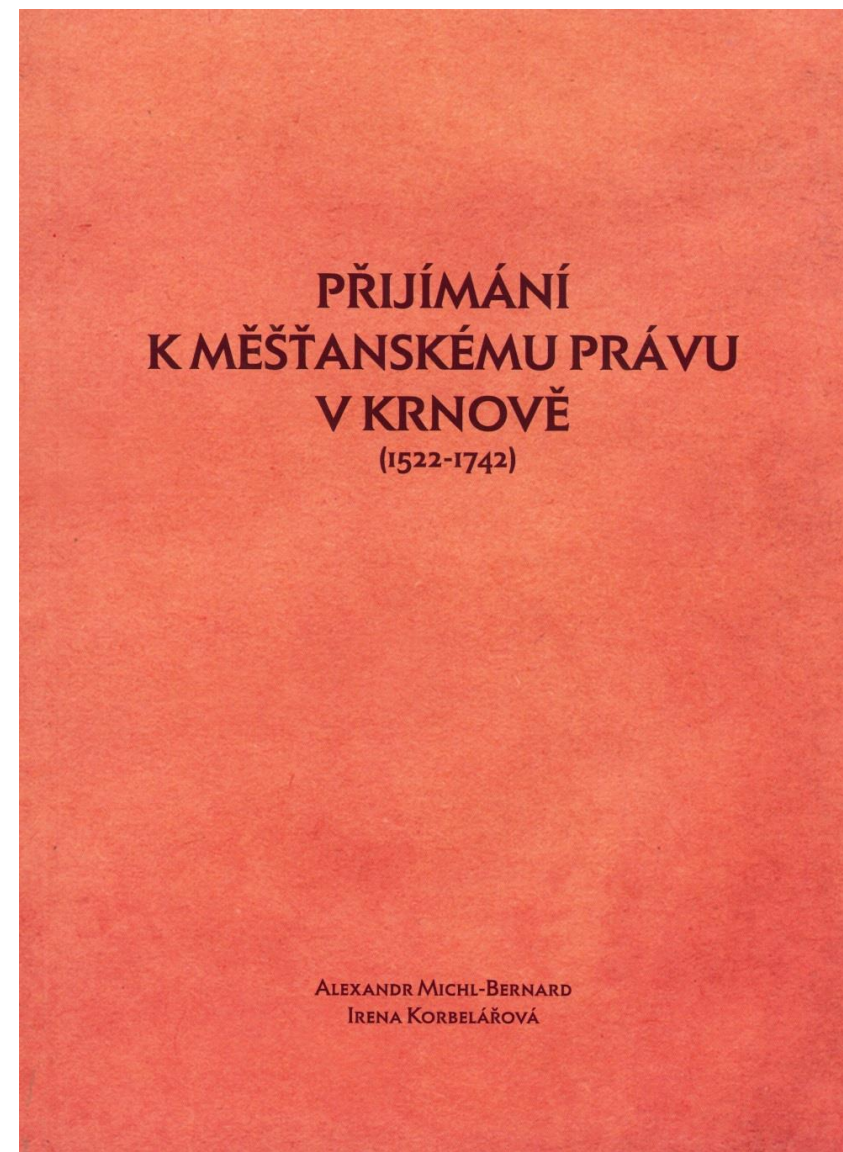

z kupole špitálního kostela. Je však zároveň mementem. Zcela záměrně nechává promlouvat pouze autentické dobové prameny, které podkreslují tento příběh, a to zejména od konce 40. do počátku 80. let minulého století, s pochopitelnými časovými přesahy, jež umožňují pokládat nové otázky a navozovat perspektivy. Příběh dvou památek, první již neexistující, a druhé, jejíž „druhý život“ je v ohrožení, je dílčí sondou do problematiky přístupu poválečného Československa ke kulturnímu dědictví v regionu severních Čech. Měl by být mimo jiné varováním před chybami, kterých se dnes dopouštíme v přístupu k památkovému fondu. Tato publikace není klasickou edicí pramenů. Je založena na reprezentativním výběru, který byl digitalizován nebo převeden z tištěné do elektronické podoby a nyní publikováním zpřístupněn. Je první prací svého druhu, která shromáždila pramenný materiál k danému tématu.

PŘIJÍMÁNÍ K MĚŠŤANSKÉMU PRÁVU V KRNOVĚ (1522–1742): KATALOG NOVĚ PŘIJATÝCH MĚŠŤANŮ – PŘÍSPĚVEK K VÝZKUMU SOCIÁLNÍCH STRATEGIÍ A MOBILIT.

KORBELÁŘOVÁ, Irena, BERNARD-MICHL, Alexandr. Přijímání k měšťanskému právu v Krnově (1522–1742): katalog nově přijatých měšťanů – příspěvek k výzkumu sociálních strategií a mobilit. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 122 stran. ISBN 978-80-7510-111-2

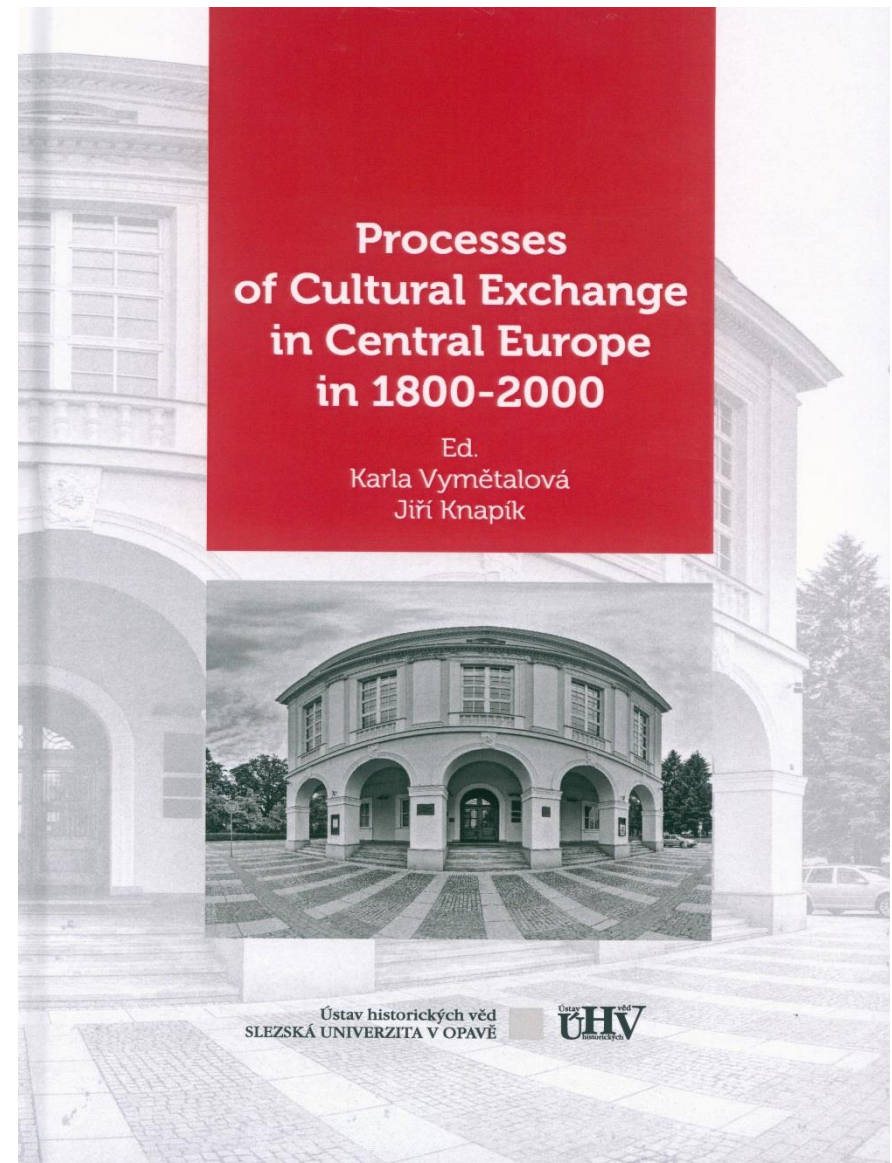
Anotace: Kniha se skládá ze dvou částí. V první části se autoři zaměřují na měšťanskou společnost Krnova v raném novověku, dále se zabývají nejstarší městskou knihou Krnova a dochovanou knižní agendou do poloviny 18. století. Druhou část práce tvoří z velké části katalog nově přijatých měšťanů.

PROCESSES OF CULTURAL EXCHANGE IN CENTRAL EUROPE IN 1800–2000

VYMĚTALOVÁ, Karla, KNAPÍK, Jiří (eds.). Processes of Cultural Exchange in Central Europe in 1800–2000. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 431 stran. ISBN 978-80-7510-100-6

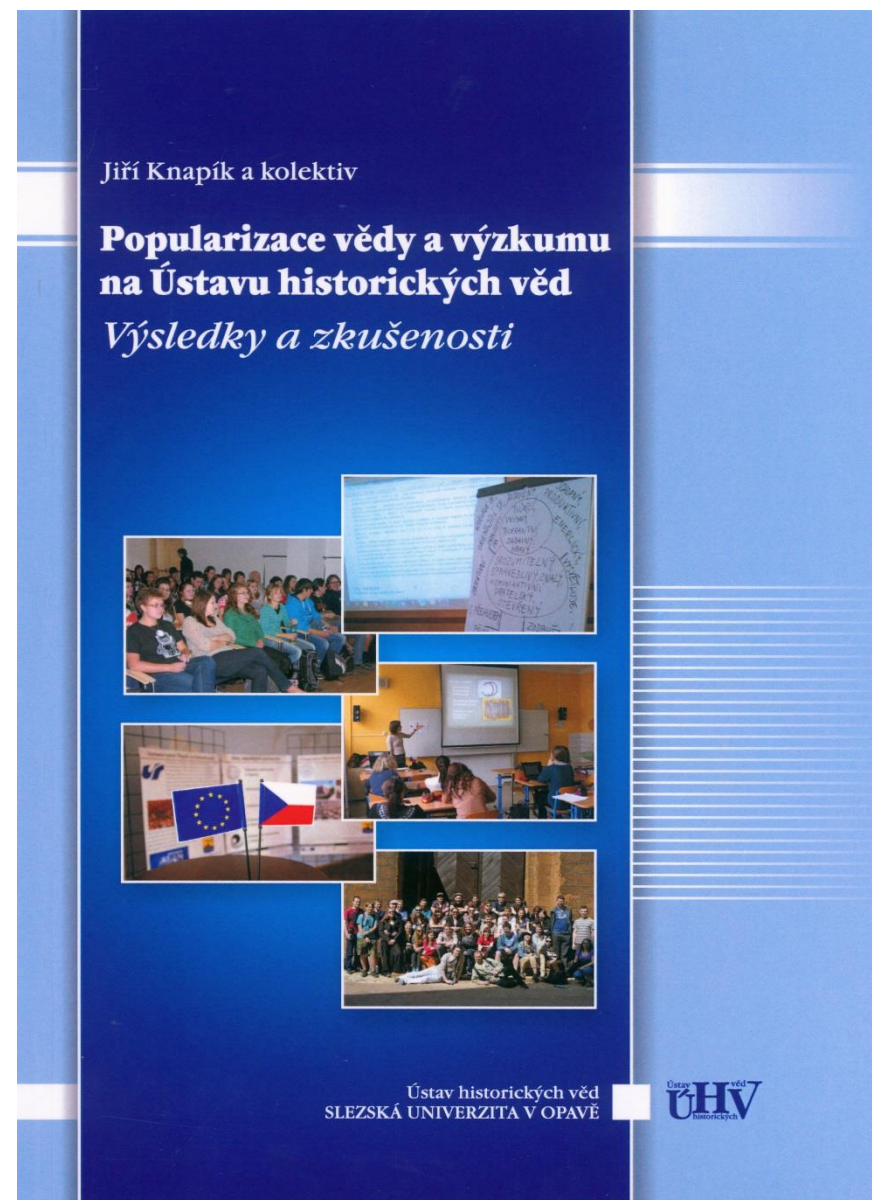
Anotace: This book is a collective monography that analyses the processes of cultural exchange in Central Europe between the years 1800–2000. The authors focus on more and less known aspects of European culture.

POPULARIZACE VĚDY A VÝZKUMU NA ÚSTAVU HISTORICKÝCH VĚD: VÝSLEDKY A ZKUŠENOSTI

KNAPÍK, Jiří a kolektiv. Popularizace vědy a výzkumu na Ústavu historických věd: výsledky a zkušenosti. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 92 stran. ISBN 978-80-7248-949-7

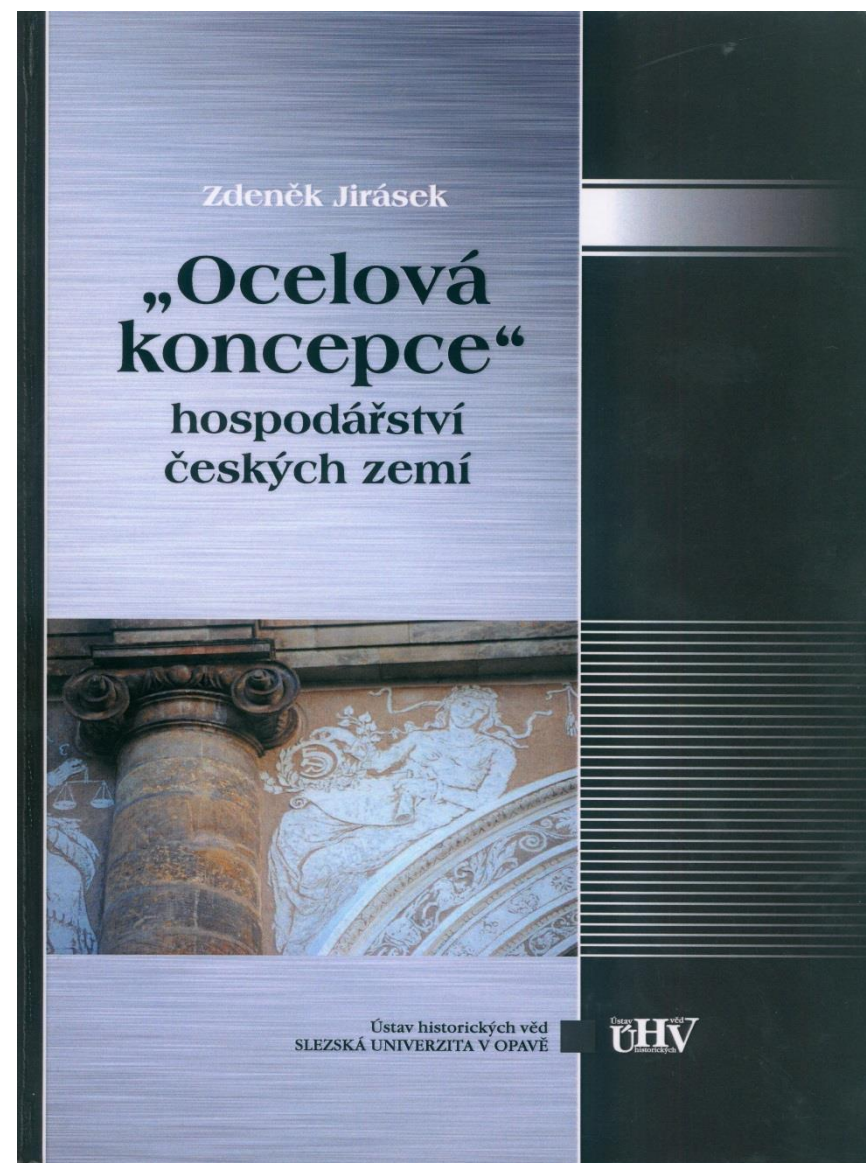
Anotace: Publikace odpovídá na otázky týkající se prezentace získaných poznatků laické či odborné veřejnosti. Zabývá se také využitím právě ukončovaných vědeckovýzkumných projektů a navázáním živých kontaktů s novými tuzemskými a zahraničními partnery, mj. s cílem zvýšit zájem o studium historických věd na Slezské univerzitě v Opavě.

„OCELOVÁ KONCEPCE“ HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÝCH ZEMÍ 1947–1953

JIRÁSEK, Zdeněk. „Ocelová koncepce“ hospodářství českých zemí 1947–1953. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 235 stran. ISBN 978-80-7510-116-7

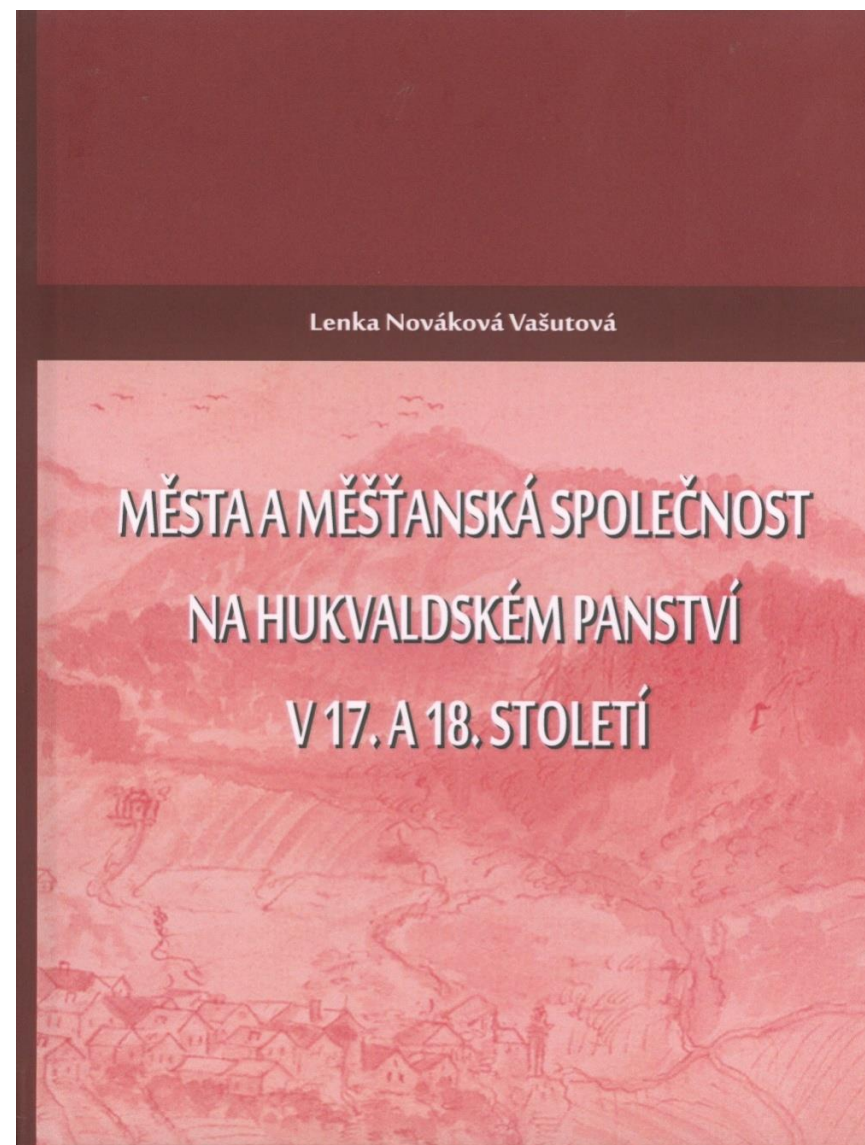
Anotace: Publikace je kromě rozboru literatury a pramenů členěna do dalších tří kapitol. V první je sledován vývoj dobových představ o podobě první pětiletky a podána charakteristika změn v této oblasti po únoru 1948. Následující kapitola postihuje korektury probíhajícího plánu, hodnocen je také vývoj průmyslové výroby a jsou analyzovány zahraniční vlivy i všestranné organizační změny v národním hospodářství. Poslední část je zaměřena na zobrazení širší strukturálních změn z hlediska resortního a územního odvětví.

MĚSTA A MĚŠŤANSKÁ SPOLEČNOST NA HUKVALDSKÉM PANSTVÍ V 17. A 18. STOLETÍ

NOVÁKOVÁ VAŠUTOVÁ, Lenka. *Města a měšťanská společnost na hukvaldském panství v 17. a 18. století.* Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 214 stran. ISBN 978-80-7510-071-9

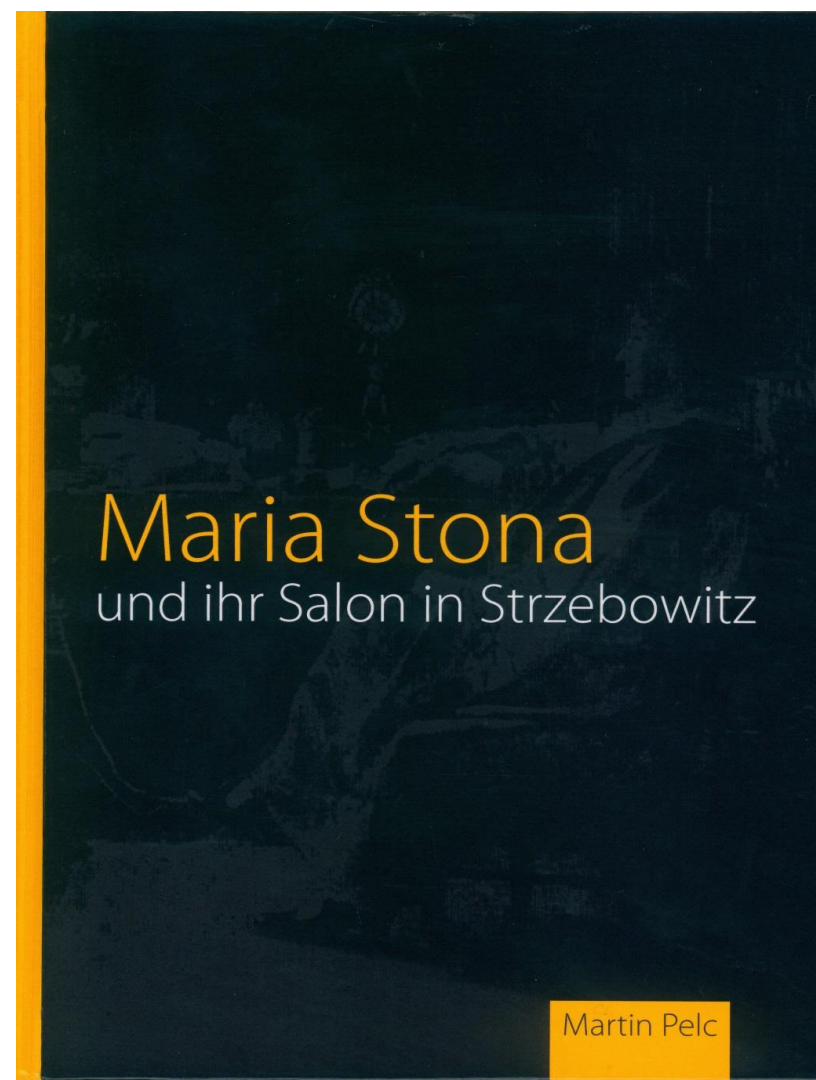
Anotace: Publikace charakterizuje společnost měst hukvaldského panství z hlediska velikosti populace, sociální struktury a dalších sociálních aspektů. Kniha je zkrácenou verzí disertační práce „Města a měšťanská společnost na hukvaldském panství 17. a 18. století“.

MARIA STONA UND IHR SALON IN STRZEBOWITZ: KULTUR AM RANDE DER MONARCHIE, DER REPUBLIK UND DES KANONS

PELC, Martin. Maria Stona und ihr Salon in Strzebowitz: Kultur am Rande der Monarchie, der Republik und des Kanons. Opava: Schlesische Universität, 2014. 295 stran. ISBN 978-80-7510-056-6

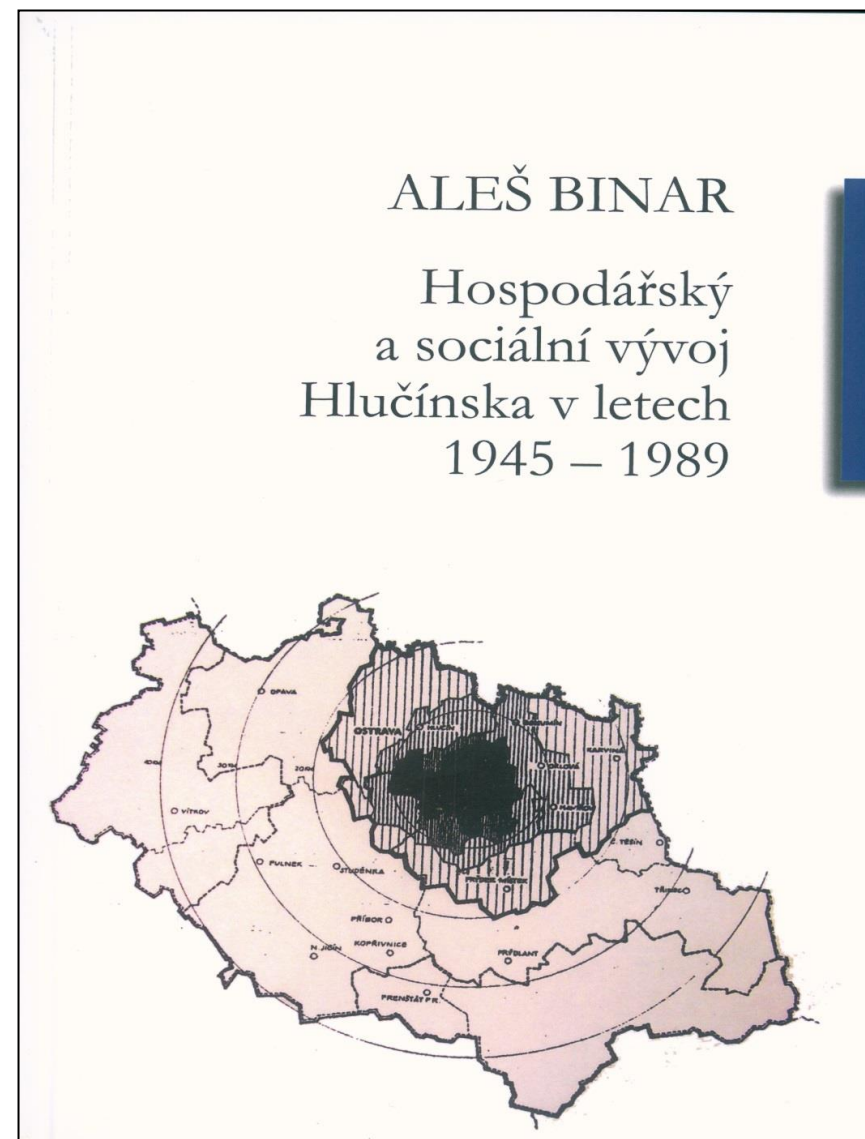
Anotace: Publikace osvětluje život německy píšící básnířky a spisovatelky z rakouského Slezska, Marie Stony, v mnoha neznámých detailech a souvislostech, a to díky důkladnému archivnímu průzkumu v Opavě, Ostravě, Brně, Kodani, ve Vídni, v Německu a ve Švýcarsku. Korespondence představuje hlavní pramen, z něhož ve své interpretaci vychází. Druhá část publikace představuje chronologicky řazenou komentovanou edici vybraných dopisů více než dvaceti adresátům v dlouhém časovém období 1887–1930 a oslovuje živým stylem inteligentní, zvědavé, vtipné, často prostořké a emocionální pisatelky.

HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝVOJ HLUČÍNSKA V LETECH 1945–1989

BINAR, Aleš. Hospodářský a sociální vývoj Hlučínska v letech 1945–1989. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 328 stran. ISBN 978-80-7510-119-8

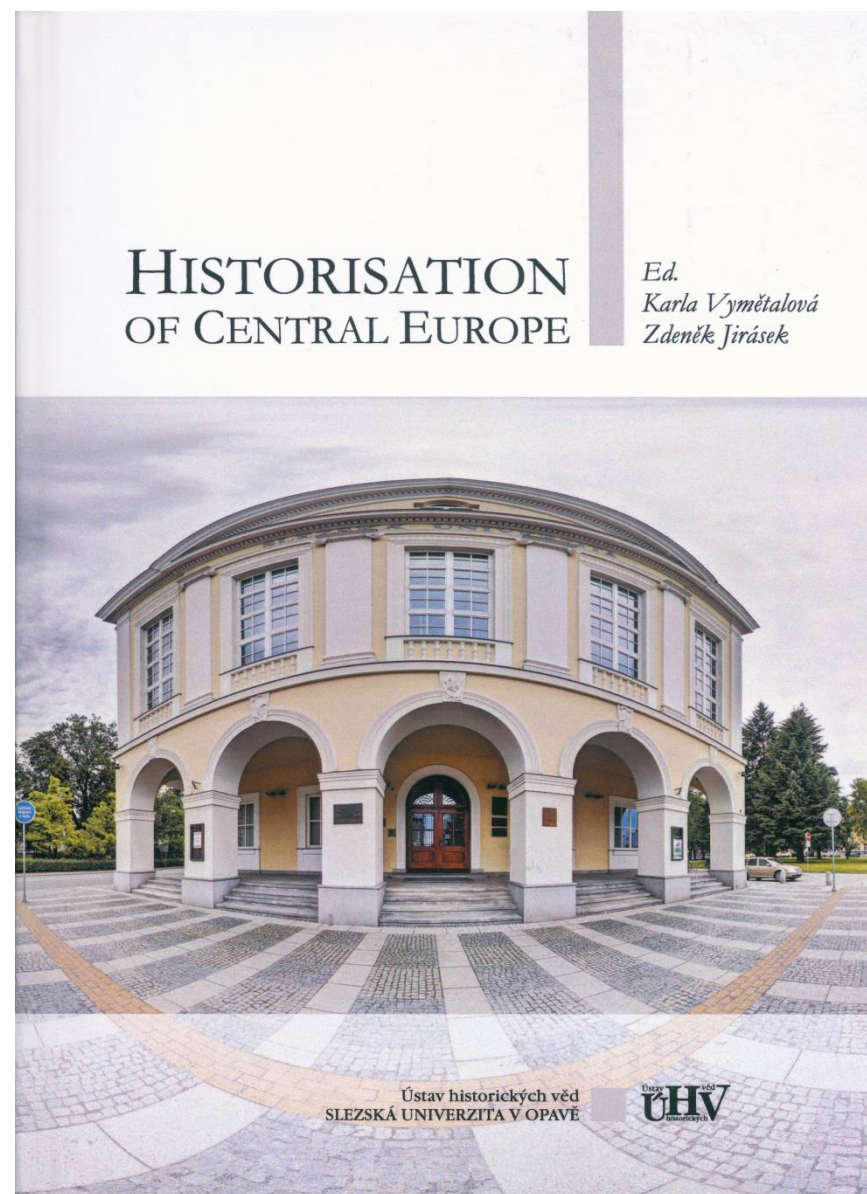
Anotace: Kniha usiluje o pomyslné zaplnění propasti, která se prohlubovala od počátku 21. století v souvislosti s poklesem odborného zájmu. Pro účely popularizace se publikace pokouší přinést novou faktografii, ale především nové závěry, uplatnitelné i pro významný „hlučínský fenomén“, totiž syntézu dějin obcí. Pro míru, s jakou se v této formě dostává pozornosti jednotlivým hlučínským sídlům, lze jen obtížně možno nalézt srovnání.

HISTORISATION OF CENTRAL EUROPE

*VYMĚTALOVÁ, Karla, JIRÁSEK, Zdeněk (eds.).
Historisation of Central Europe. 1 vyd. Opava: Slezská
univerzita v Opavě, 2014. 328 stran. ISBN 978-80-7510-
098-6*

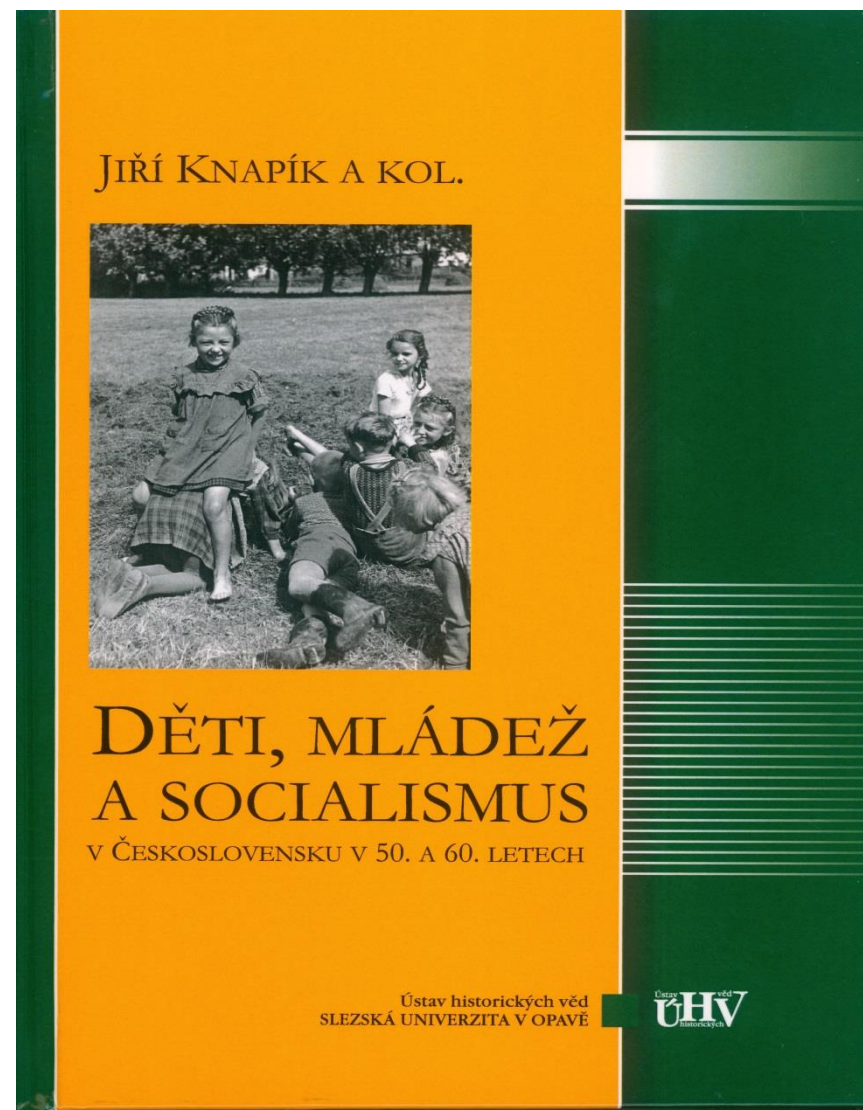
Anotace: “The Historisation of Central Europe“ project relates on “Silesia in the History of the Czech State and Central Europe“ project which was realised in 2007–2011. The “Historisation of Central Europe“ project was primarily concerned with the development of a culture that was perceived not only as a link to art but was reflected in its broadest sense. This project is focused on to the cultural transfers and various forms of comparing impacts and perceptions of historical facts in specific geographical and political regions or with views on national partnerships or national units. This book contains a lot of works of research on the base of this project.

DĚTI, MLÁDEŽ A SOCIALISMUS V ČESKOSLOVENSKU V 50. A 60. LETECH

KNAPÍK, Jiří a kolektiv. Děti, mládež a socialismus v Československu v 50. a 60. letech. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 207 stran. ISBN 978-80-7510-057-3

Anotace: Kniha se snaží vymezit některé vybrané problémy spojené s životem dítěte a dospívajícího člověka v období socialismu a ukázat, že toto téma má značný badatelský potenciál, který je potřebné a užitečné dále rozvíjet. Práce je vymezena třemi tematickými okruhy, jejichž optikou je na děti a mládež nahlíženo. Prvním je celkový přístup komunistického režimu k oběma věkovým kategoriím s ohledem na jeho cíle, kulturní tradice a sociální změny ve společnosti. Další okruh představuje svět médií a odraz dětského světa v něm. Třetí okruh tvoří institucionální rámce, v nichž by se nejmladší generace měla pohybovat.

BIBLIOGRAFIE ČLÁNKŮ KLASICKÝCH FILOLOGŮ VE VÝROČNÍCH ZPRÁVÁCH STŘEDNÍCH ŠKOL V ČECHÁCH, NA MORAVĚ A VE SLEZSKU ZA LÉTA 1850–1938

VYMĚTALOVÁ, Karla. *Bibliografie článků klasických filologů ve výročních zprávách středních škol v Čechách, na Moravě a ve Slezsku za léta 1850–1938*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014. 293 stran. ISBN 978-80-7510-097-9

Anotace: Publikace přináší soupis prací z oboru klasické filologie z těch území habsburské monarchie, která se později stala součástí Československa, tedy z Čech, Moravy a části Slezska. Součástí publikace je i úvodní článek

Karla Vymětalová

Bibliografie článků klasických filologů
ve výročních zprávách
středních škol v Čechách, na Moravě
a ve Slezsku za léta 1850-1938

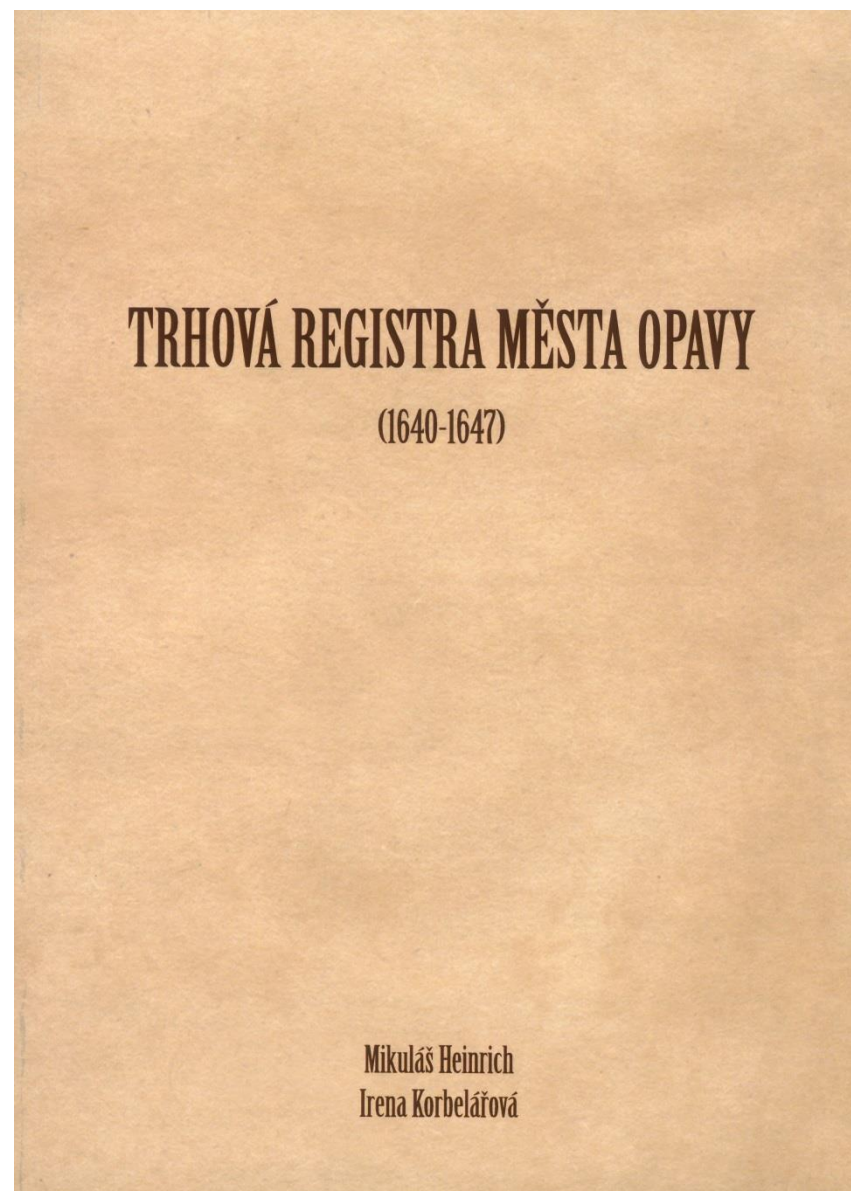
Ústav historických věd
Slezské univerzity v Opavě

pojednávající o vzniku, vývoji a významu výročních zpráv. Bibliografie obsahuje i jmenný, věcný a zeměpisný rejstřík.

TRHOVÁ REGISTRA MĚSTA OPAVY (1640–1647): REGESTÁŘ– PŘÍSPĚVEK KE STUDIU KULTURNÍCH DĚJIN A PRIVÁTNÍCH A VEŘEJNÝCH STRATEGIÍ MĚŠŤANSKÉ SPOLEČNOSTI

HEINRICH, Mikuláš, KORBELÁŘOVÁ, Irena. Trhová registra města Opavy (1640–1647): regestář – příspěvek ke studiu kulturních dějin a privátních a veřejných strategií měšťanské společnosti. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2013. 102 stran. ISBN 978-80-7248-916-9

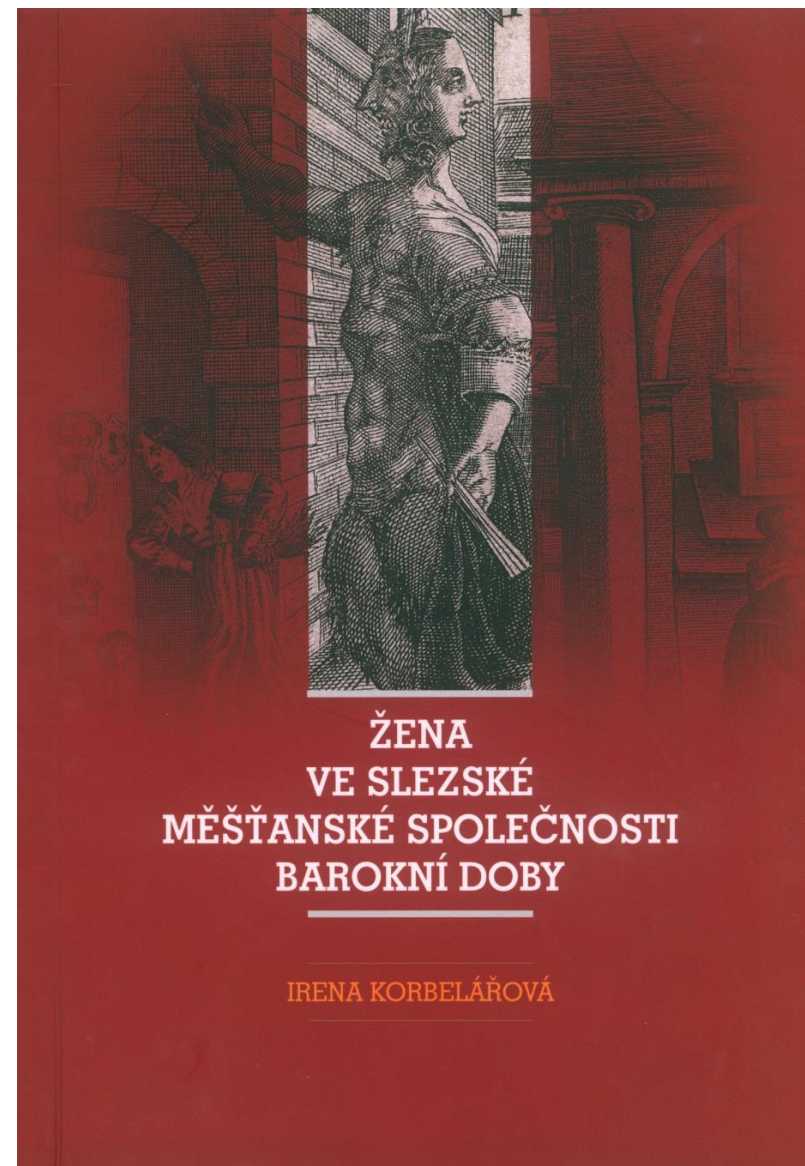
Anotace: Publikace předkládá charakteristiku a rozbor pozemkové knihy města Opavy, regesta koncipovaná v kontextu diplomatických zásad a potřeb výzkumu strategií měšťanské společnosti.

ŽENA VE SLEZSKÉ MĚŠŤANSKÉ SPOLEČNOSTI BAROKNÍ DOBY: VÝCHODISKA, RÁMCE, ZJIŠTĚNÍ

KORBELÁŘOVÁ, Irena. Žena ve slezské měšťanské společnosti barokní doby: východiska, rámce, zjištění. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2012. 221 stran. ISBN 978-80-7248.805-6.

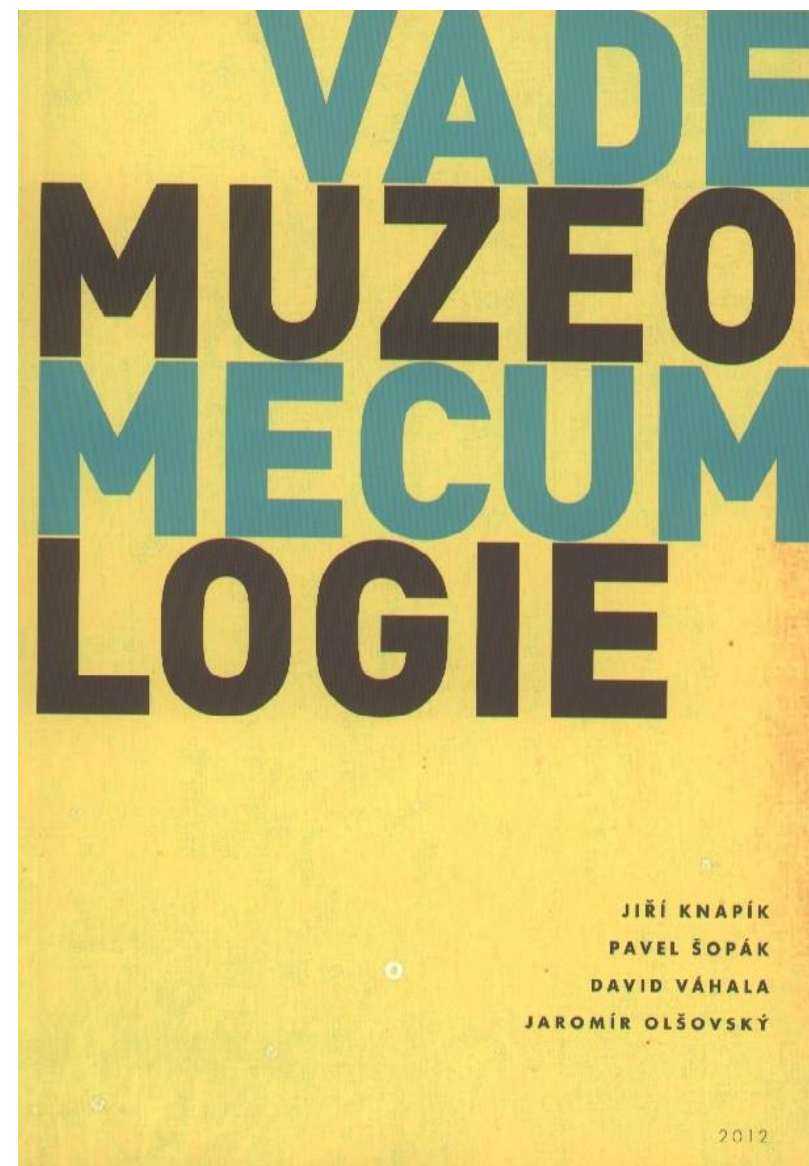
Anotace: Kniha obohacuje studium dějin ženy na našem území. Základem jsou různorodé prameny, jejichž srovnání přináší překvapivé závěry o skutečném právním a majetkovém postavení žen v minulosti. Publikace mapuje rodinný život žen, jejich majetkové postavení a možnosti samostatného působení ve veřejné sféře. Dlouhodobý záměr tohoto výzkumu je, co nejkomplexněji poznat život žen ve slezských městech v období raného novověku s důrazem na lokální rozdíly.

VADEMECUM MUZEOLOGIE

KNAPÍK, Jiří, ŠOPÁK, Pavel, VÁHALA, David, OLŠOVSKÝ, Jaromír. Vademecum muzeologie. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2012. 163 stran. ISBN 978-80-7248-811-7

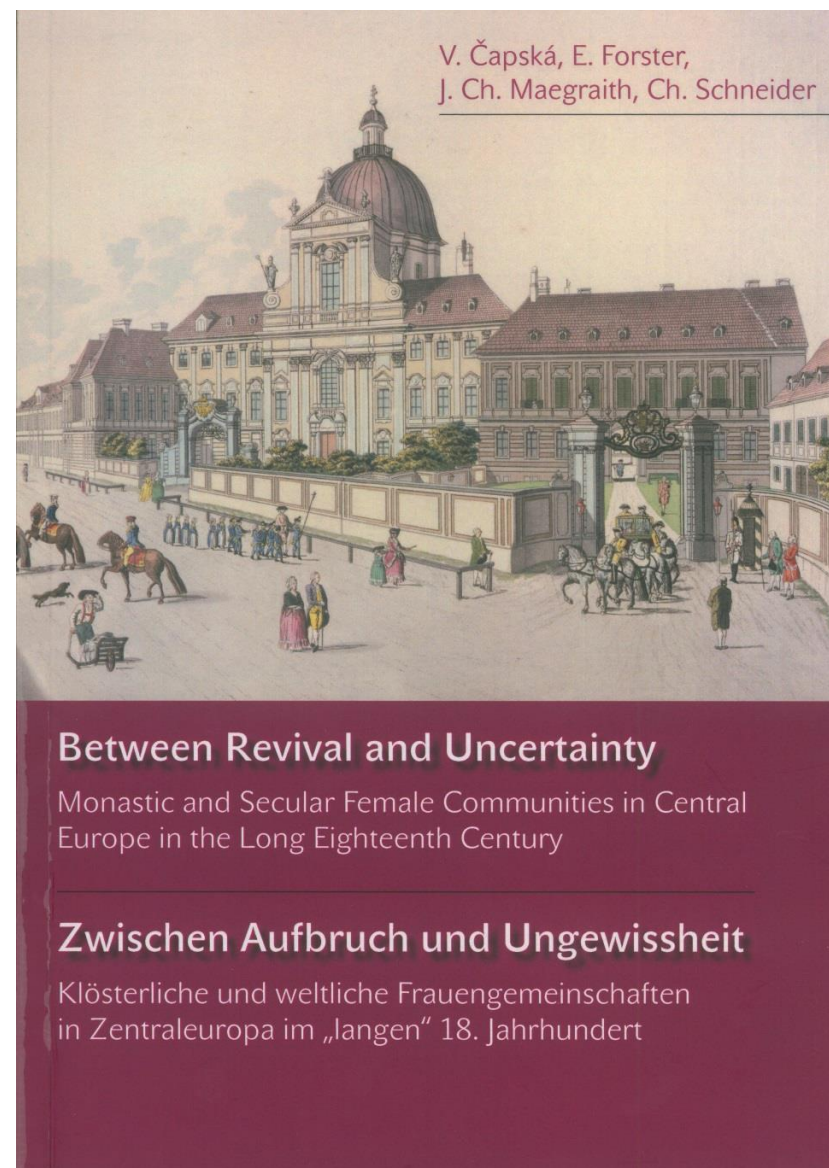
Anotace: Vademecum muzeologie má být uvedením do muzeologické problematiky. Předkládanou publikaci je třeba chápat jako pokus o kladení si otázek z oboru muzeologie a hledání odpovědí na ně, vycházejících z tradice výuky muzeologie na Slezské univerzitě v Opavě.

BETWEEN REVIVAL AND UNCERTAINTY: MONASTIC AND SECULAR FEMALE COMMUNITIES IN CENTRAL EUROPE IN THE LONG EIGHTEENTH CENTURY

ČAPSKÁ, Veronika. *Between Revival and Uncertainty: Monastic and Secular Female Communities in Central Europe in the Long Eighteenth Century*. Opava: Silesian University in Opava, 2012. 340 stran. ISBN 978-80-7248-786-8

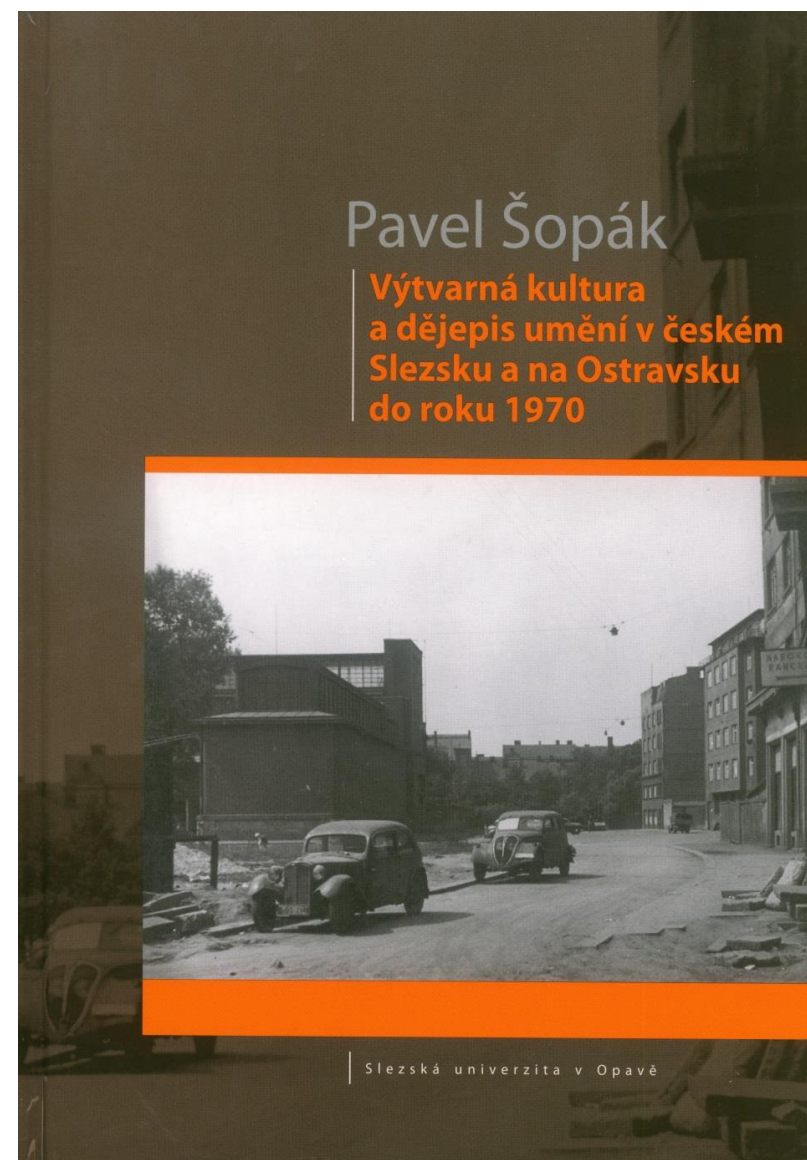
Anotace: Soubor článků v angličtině a němčině představující studii konkrétních ženských náboženských komunit ve střední Evropě v „dlouhém“ 18. století ukazuje sběh několika současných výzkumných zájmů: náboženský život v minulých staletích, vliv světských a církevních hierarchií v náboženské komunitě a další. Autoři se zaměřili na regiony, které kvůli jazykovým bariérám často přehlíželi anglo-američtí vědci, konkrétně na Polsko, Čechy, Tyrolsko, Uhry a Rakousko.

VÝTVARNÁ KULTURA A DĚJEPIS UMĚNÍ V ČESKÉM SLEZSKU A NA OSTRAVSKU DO ROKU 1970

ŠOPÁK, Pavel. Výtvarná kultura a dějepis umění v českém Slezsku a na Ostravsku do roku 1970. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 463 stran. ISBN 978-80-7248-761-5

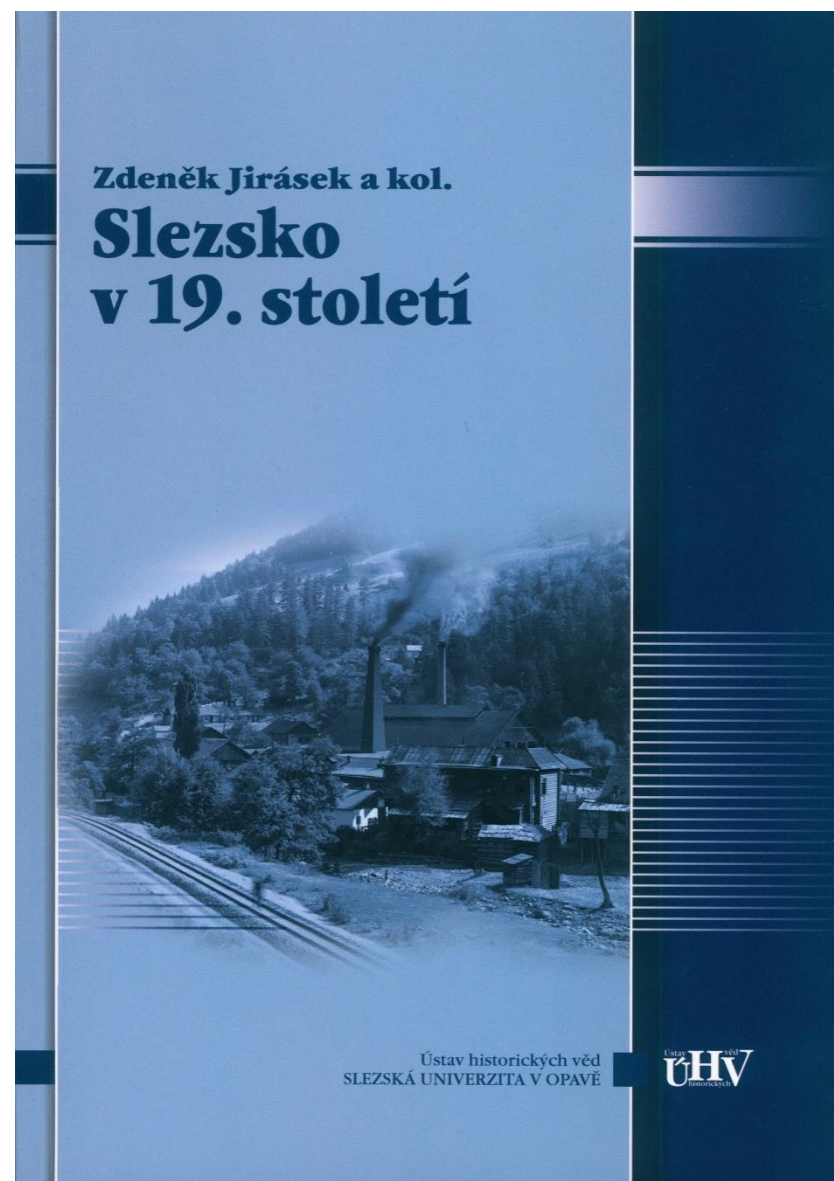
Anotace: Rozsáhlé pojednání s názvem Výtvarná kultura a dějepis umění v českém Slezsku a na Ostravsku poučenému čtenáři poskytuje obraz výtvarné kultury v regionu českého Slezska a Ostravska a pokouší se zevrubně z různých aspektů odpovědět na otázku, čím bylo výtvarné umění pro společnost Rakouského Slezska, první Československé republiky i socialistického Československa přibližně do roku 1970. Kniha přináší řadu důkazů o nesamozřejmosti kladení si otázky po smyslu existence výtvarného díla v moderní společnosti, v níž se dílo ocitá tváří v tvář různým výzvám a očekáváním – ekonomickým, politickým i nacionálním.

SLEZSKO V 19. STOLETÍ

JIRÁSEK, Zdeněk a kolektiv. Slezsko v 19. století. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 327 stran. ISBN 978-80-7248-665-6

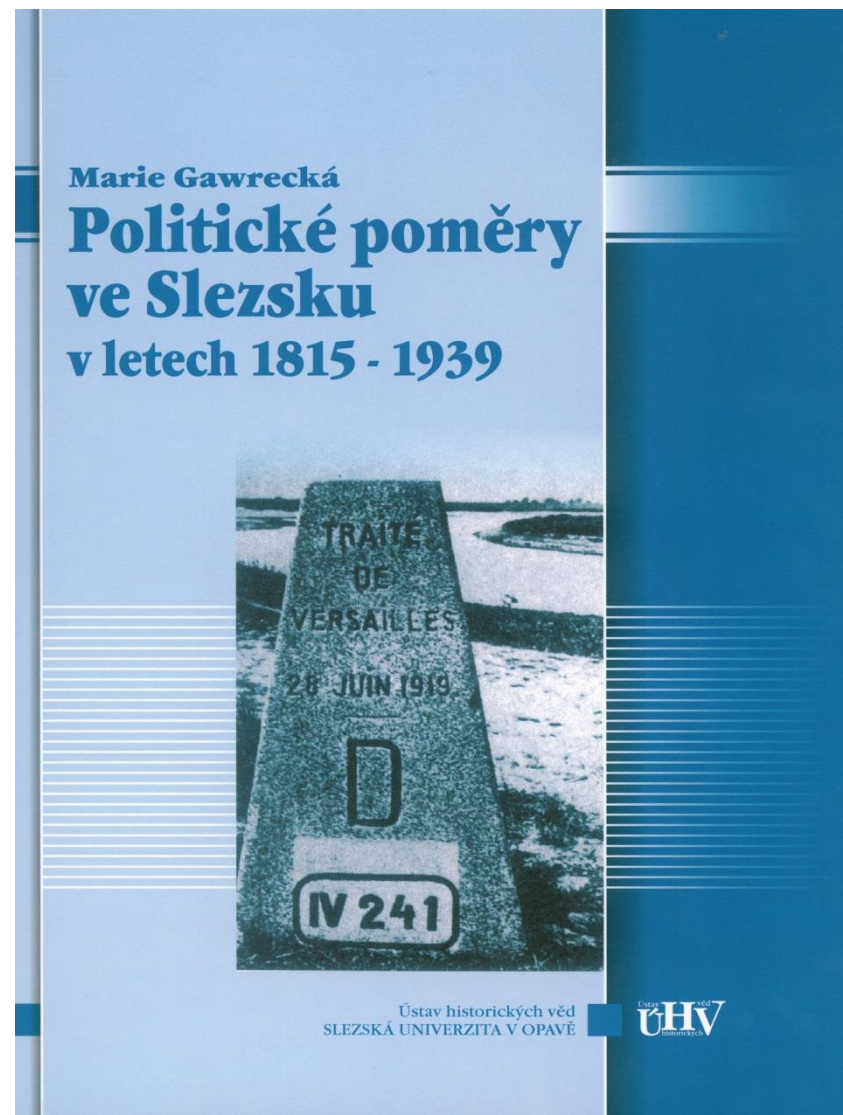
Anotace: Problémy vývoje „dlouhého“ 19. století v této době, a to vcelku oprávněně, vzbuzují zájem mnoha badatelů i laických zájemců. V kolektivní monografii jsou zachyceny základní vývojové tendence tohoto období na slezském teritoriu. Tedy na území rozděleném tehdejší státní hranicí mezi dvě monarchie, na němž se ve velmi jasných konturách zrcadlily nové zkušenosti národnostního vývoje a samozřejmě i nacionálních střetů. Mimochodem i území, na kterém se plnou silou projevíly dobové industrializační trendy, populační boom, překotné změny v urbanismu sídel atd. Na všechny tyto otázky se snaží odpovědět autoři této knihy.

POLITICKÉ POMĚRY VE SLEZSKU V LETECH 1815–1939

GAWRECKÁ, Marie. Politické poměry ve Slezsku v letech 1815–1939. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 195 stran. ISBN 978-80-7248-643-4

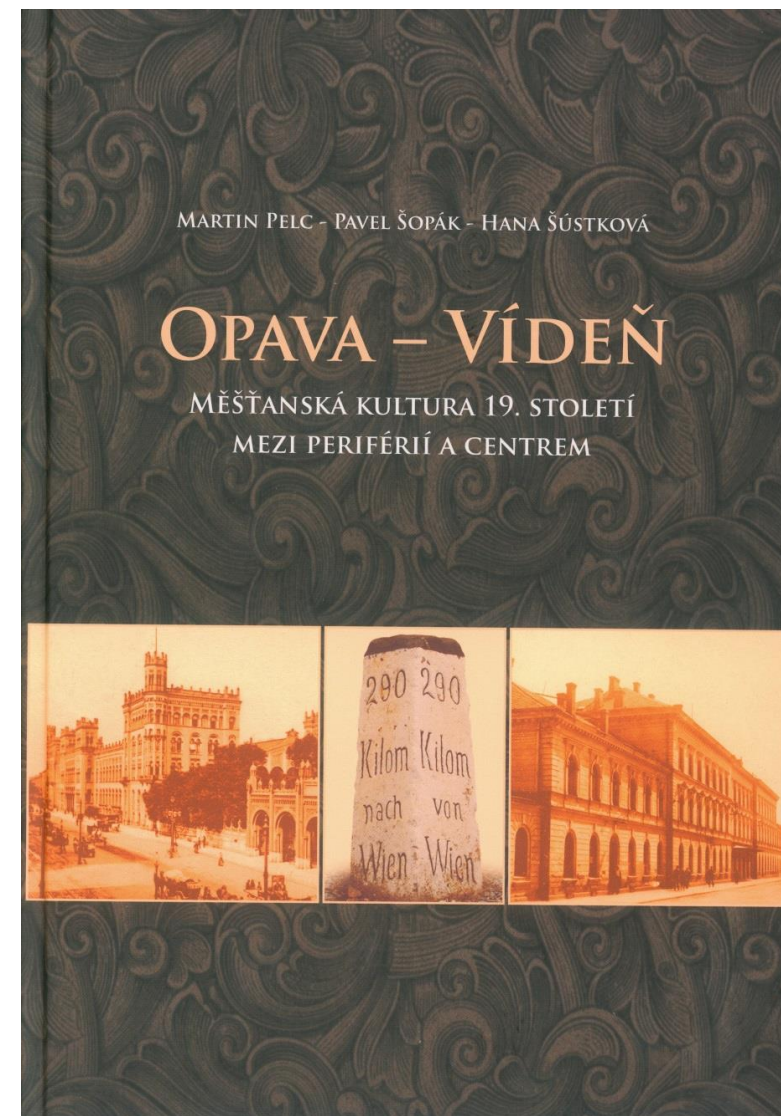
Anotace: Monografie vznikla v rámci projektu, jehož cílem bylo analyzovat místo Slezska v dějinách českého státu a střední Evropy. Usiluje o shrnutí charakteristických a specifických rysů politického vývoje ve Slezsku ve snaze postihnout, jak probíhal a jak se modifikoval v jednotlivých státech, mezi něž bylo Slezsko rozděleno. Naznačuje podíl Slezska na politických poměrech jednotlivých států a střední Evropy.

OPAVA – VÍDEŇ: MĚŠŤANSKÁ KULTURA 19. STOLETÍ MEZI PERIFÉRIÍ A CENTREM

PELC, Martin, ŠOPÁK, Pavel, ŠÚSTKOVÁ, Hana. Opava – Vídeň: měšťanská kultura 19. století mezi periférií a centrem. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 207 stran. ISBN 978-80-7248-650-2

Anotace: Publikace je pobídkou k budoucím studiím a současně dovětkem k některým starším mimoopavským projektům, které se – pro polistopadové období příznačně – snažily negovat nacionální konkurenci ve prospěch pátrání po hodnotových spojitostech a vazbách. Bohužel, v nich se na Opavu coby někdejší zemské hlavní město Rakouského Slezska zapomnělo. Proto je tato kniha potřebným dovětkem, jímž se má i v dnešní době smysl vyslovovat k souvislostem až příliš patrným, než aby se na ně mohlo zapomínat. Předkládaný knižní soubor studií se pokouší nazírat na kulturu jako na krystal s mnoha fazetami, odrážejícími jiskru inspirace a duchovní energie do širokého prostoru a vyzařujícími – byť stále více hasnouchými paprsky – až do dnešních dní.

HISTORIE 2011: SBORNÍK PRACÍ ZE XVII. CELOSTÁTNÍ STUDENTSKÉ VĚDECKÉ KONFERENCE KONANÉ 29. A 30. BŘEZNA 2012 V OPAVĚ

Historie 2011: sborník prací ze XVII. celostátní studentské vědecké konference konané 29. a 30. března 2012 v Opavě. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2012. 182 stran. ISBN 978-80-7248-799-8

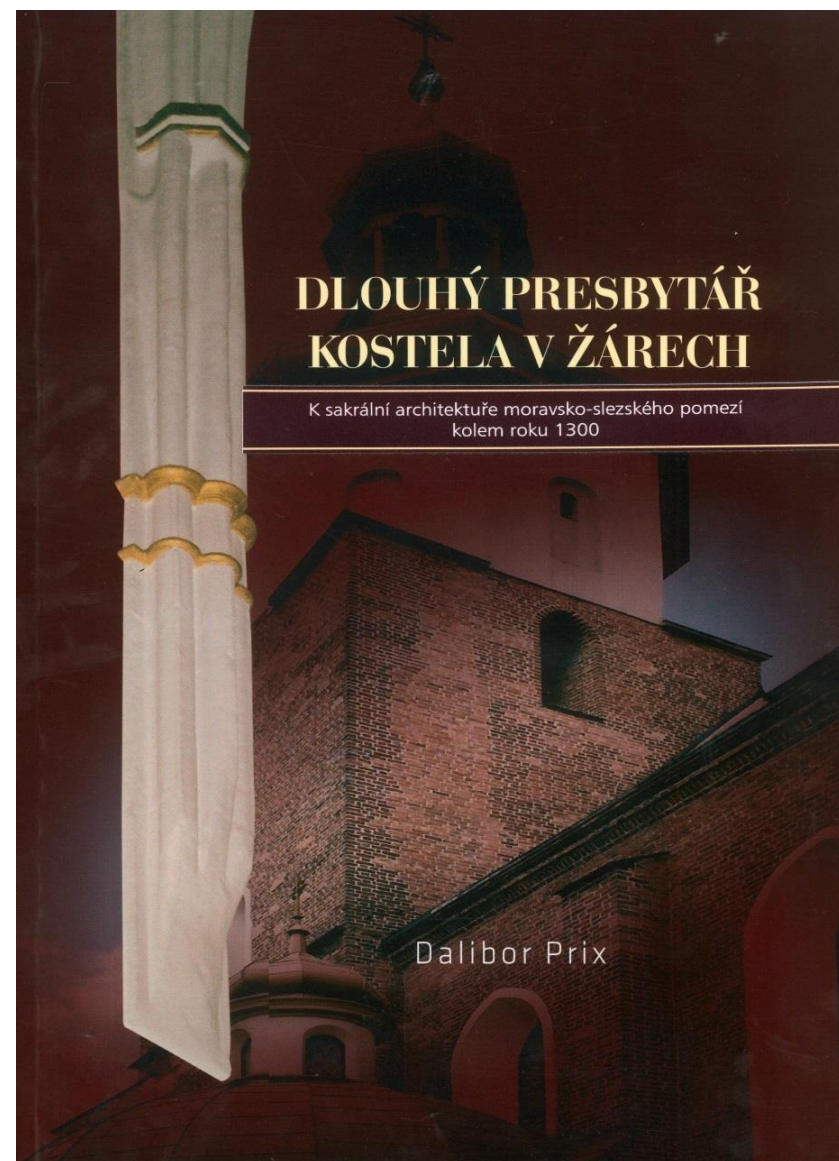
Anotace: Ve dnech 29. a 30. března 2012 se v Opavě konala celostátní studentská vědecká konference nazvaná „Historie 2011“. Jedenáct nejlepších příspěvků, které hodnotila komise složená ze zástupců zúčastněných pracovišť, bylo publikováno právě v tomto sborníku.

DLOUHÝ PRESBYTÁŘ KOSTELA V ŽÁRECH: K SAKRÁLNÍ ARCHITEKTUŘE MORAVSKO- SLEZSKÉHO POMEZÍ KOLEM ROKU 1300

PRIX, Dalibor. Dlouhý presbytář kostela v Žárech: k sakrální architektuře moravsko-slezského pomezí kolem roku 1300. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 372 stran. ISBN 978-80-7248-757-8

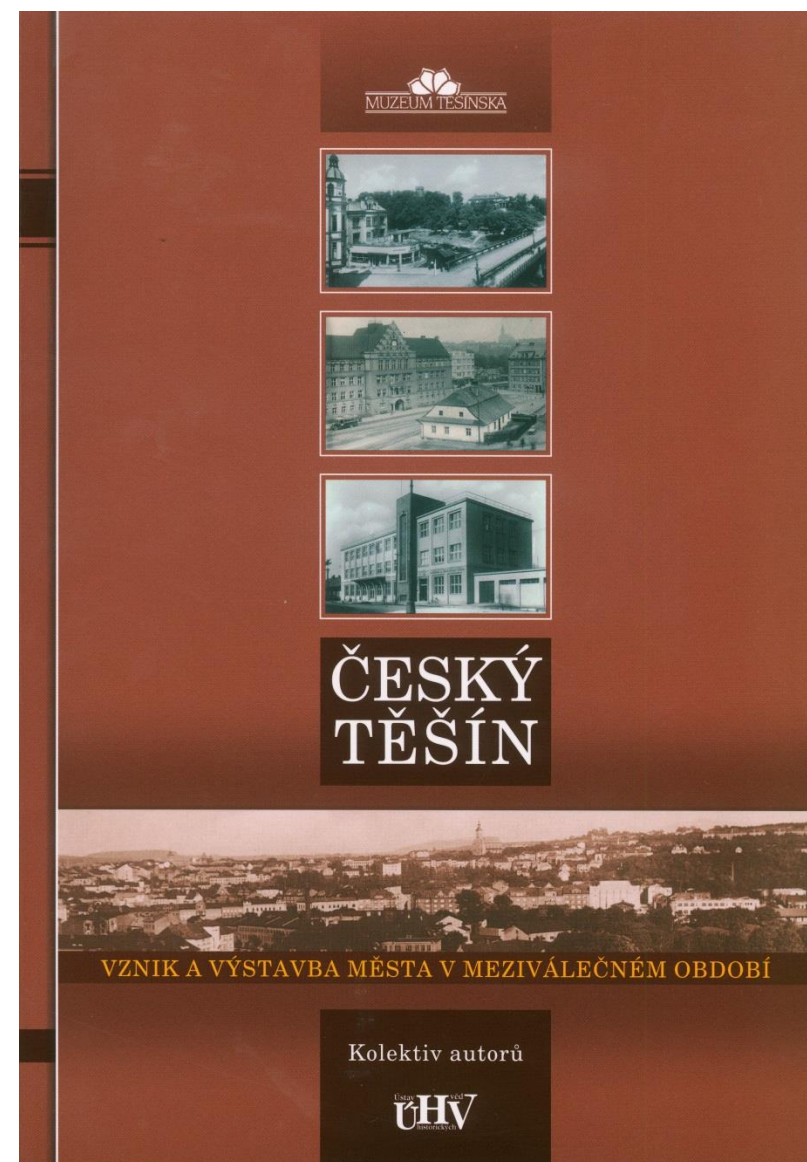
Anotace: Studie se na příkladu kostela sv. Filipa a Jakuba v Žárech v Horním Slezsku (dnes Žory) pokouší vysledovat širší vztahy mezi formou jednoho z farních kostelů menších měst na území středověkého ratibořského vévodství a střeoevropskou proměnou architektury v době kolem roku 1300.

ČESKÝ TĚŠÍN 1920–1989: VZNIK A VÝSTAVBA MĚSTA V MEZIVÁLEČNÉM OBDOBÍ

JIRÁSEK, Zdeněk a kolektiv. Český Těšín 1920–1989: vznik a výstavba města v meziválečném období. Opava: Muzeum Těšínska, 2011. 141 stran. ISBN 978-80-7248-651-9

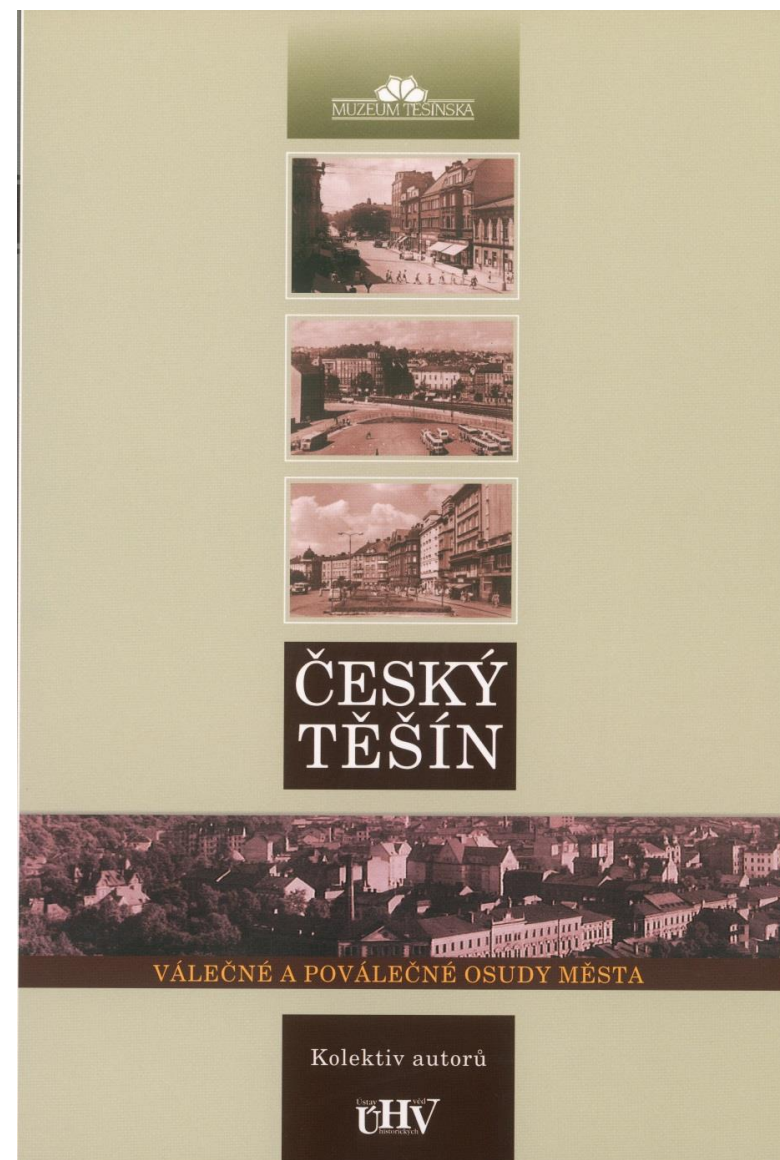
Anotace: První světová válka v řadě lokalit střední Evropy vytvořila do té doby jen minimálně reflektovaný fenomén, tedy fenomén rozdělených měst. Těšín, od té doby téměř nepřetržitě Český Těšín a Cieszyn, do zmíněné kategorie nejen náleží, ale v pravém slova smyslu je téměř jejím modelovým příkladem. V době devadesátiletí od vzniku tohoto „dvojmostí“ představují autoři v předkládané kolektivní monografii výsledky svých výzkumů o této zajímavé lokalitě. Je přitom příznačné, že příklad Těšína je dokumentován v širších souvislostech teritoriálních, tedy evropských, i ve vztazích globálnějšího politického a mocenského charakteru, a to v letech 1920–1989.

ČESKÝ TĚŠÍN 1920–1989: VÁLEČNÉ A POVÁLEČNÉ OSUDY MĚSTA

JIRÁSEK, Zdeněk a kolektiv. Český Těšín 1920–1989: válečné a poválečné osudy města. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 156 stran. ISBN 978-80-7248-712-7

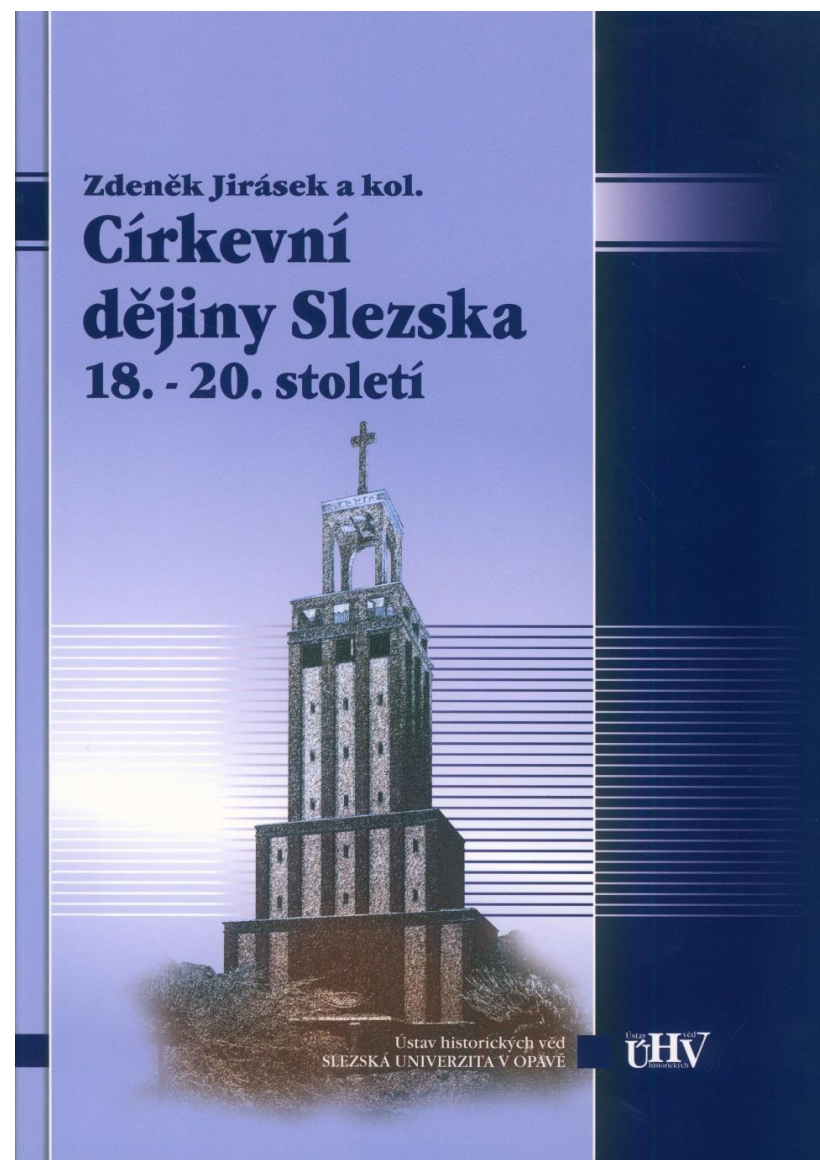
Anotace: Kolektivní monografie navazuje na první díl „Český Těšín 1920–1989: vznik a výstavba města v meziválečném období“. Soustřeďuje se na válečné a poválečné osudy tohoto významného slezského města na státní hranici mezi Českou republikou a Polskem.

CÍRKEVNÍ DĚJINY SLEZSKA 18.–20. STOLETÍ.

JIRÁSEK, Zdeněk a kolektiv. Církevní dějiny Slezska 18.–20. století. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2011. 124 stran. ISBN 978-80-7248-655-7

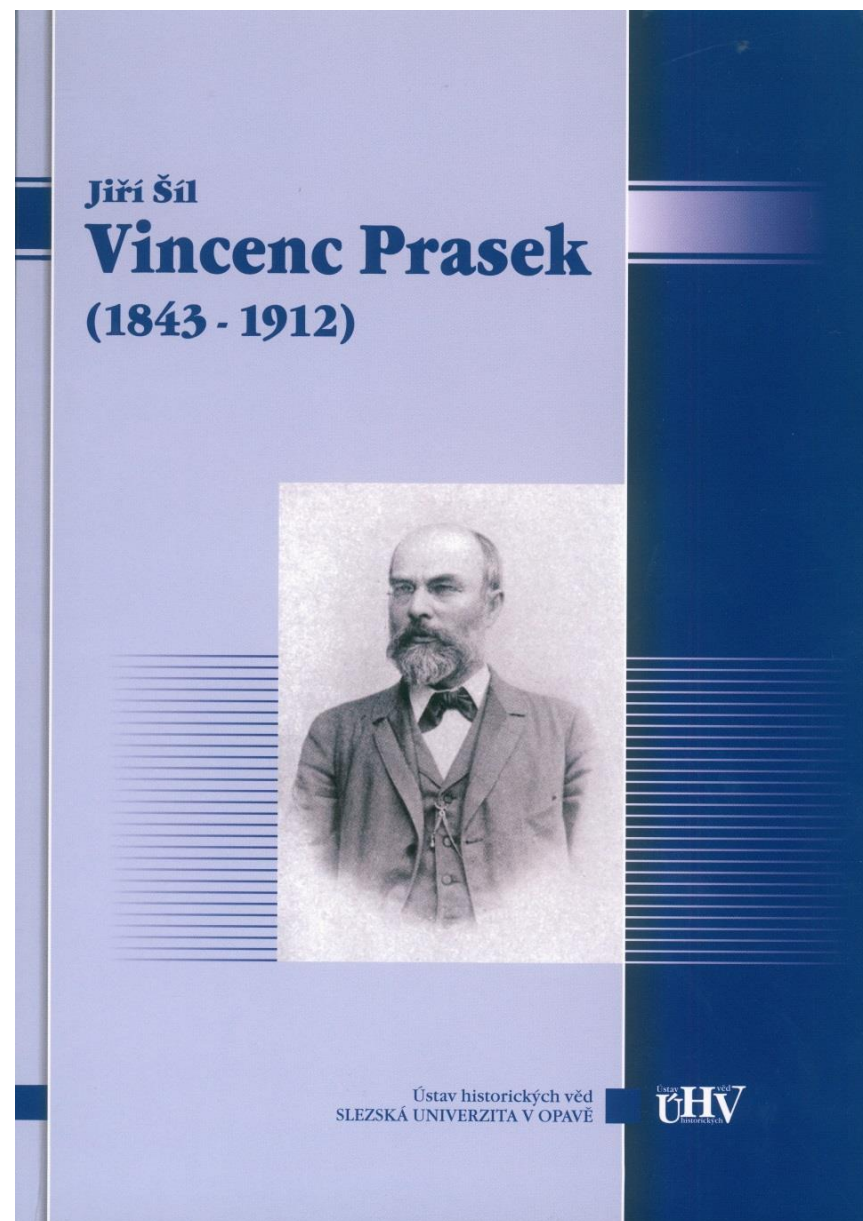
Anotace: Kolektivní monografie zachycuje církevní dějiny ve Slezsku v devatenáctém a dvacátém století. Úvodem však připomeňme skutečnost, že ve vývoji církví a náboženských společností se zde nemalou měrou odrážely souvislosti plynoucí ze státní příslušnosti k té či oné části slezského teritoria, a přirozeně i to, že se promítali daleko širší politické a mocenské souvislosti vývoje „starého kontinentu“ v turbulentních, nedávno uzavřených posledních dvou stoletích. Snahou autorů bylo představit tuto problematiku v co nejširším rámci, s dostatečnou mírou zobecnění i optimálním zastoupením specifik.

VINCENC PRASEK (1843–1912)

ŠÍL, Jiří. *Vincenc Prasek (1843–1912): the Life and Work of Vincenc Prasek*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 253 stran. ISBN 978-80-7248-604-5

Anotace: Přes řadu studií či edic Praskova díla dosud scházela monografie postihující veškeré jeho aktivity i celý téměř sedmdesátiletý život. Uvedenou mezeru zaplňuje tato monograficky zpracovaná kniha, určená českým i zahraničním badatelům, zabývajícím se nejen novodobými dějinami Slezska, ale i problémy literatury, jazykovědy, topografie apod.

„SLEZSKÝ KONZULÁT“ V PRAZE: OD SLEZANU KE SLEZSKÉMU KULTURNÍMU ÚSTAVU 1906–1945

KNAPÍK, Jiří, KNAPÍKOVÁ, Jaromíra. „Slezský konzulát v Praze“. Od Slezanu ke Slezskému kulturnímu ústavu 1906–1945. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 302 stran. ISBN 978-80-7248-571-0

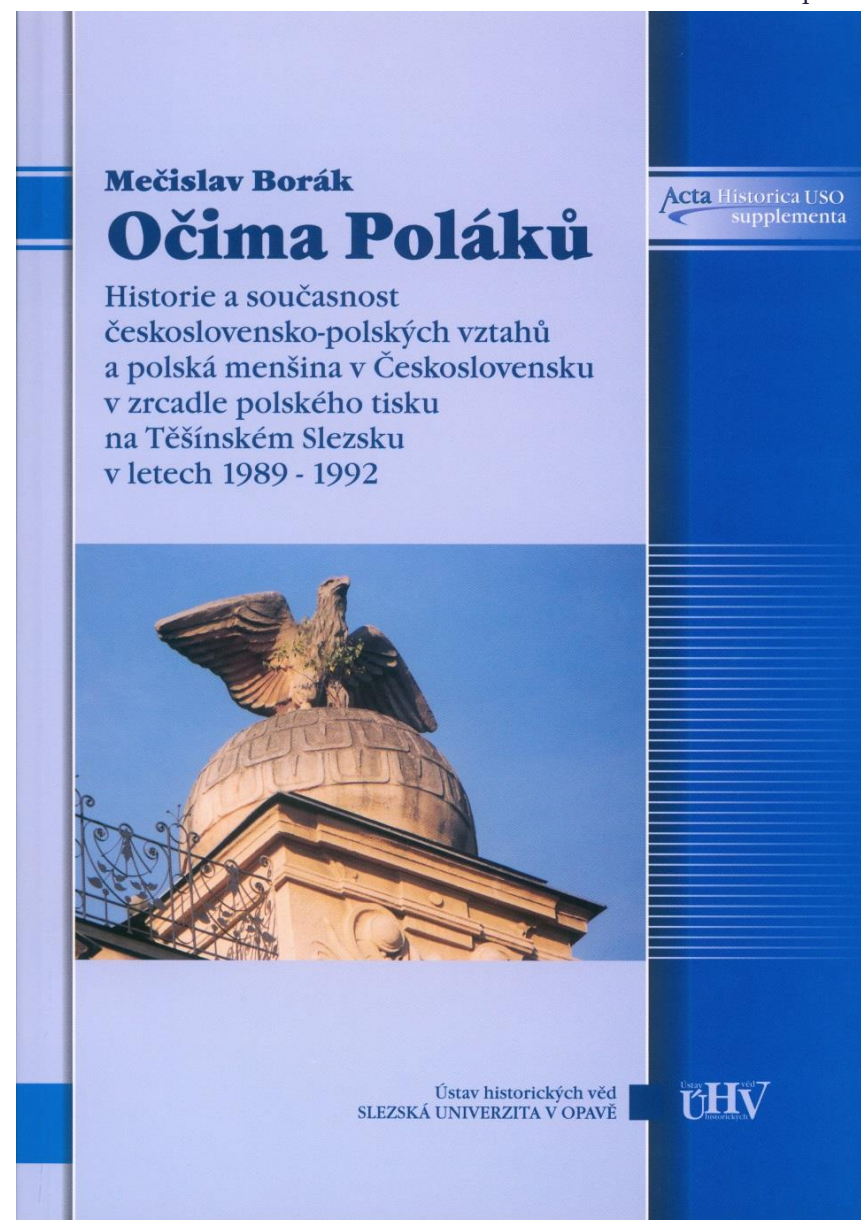
Anotace: Publikace nabízí souhrnný pohled na spolek Slezan, který v Praze založili čeští rodáci ze Slezska počátkem 20. století. Spolek, který se v roce 1910 přejmenoval na Národní jednotu slezskou a od roku 1939 nesl název Slezský kulturní ústav, přijal roli jakéhosi „slezského konzulátu“, který z centra českého politického dění pomáhal českým národním aktivitám, rozvoji politického a kulturního života v české části Slezska.

OČIMA POLÁKŮ: HISTORIE A SOUČASNOST ČESKOSLOVENSKO-POLSKÝCH VZTAHŮ A POLSKÁ MENŠINA V ČESKOSLOVENSKU V ZRCADLE POLSKÉHO TISKU NA TĚŠÍNSKÉM SLEZSKU V LETECH 1989–1992

BORÁK, Mečislav. Očima Poláků: historie a současnost československo-polských vztahů a polská menšina v Československu v zrcadle polského tisku na Těšínském Slezsku v letech 1989–1992. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 155 stran. ISBN 978-80-7248-573-4

Anotace: Stránky různých tiskovin jsou považovány, a to zcela oprávněně, za velmi důležitý historický pramen. Předkládaná publikace toto obecné tvrzení nejen dokládá, ale přímo potvrzuje. Přitom je třeba doplnit, že se dotýká

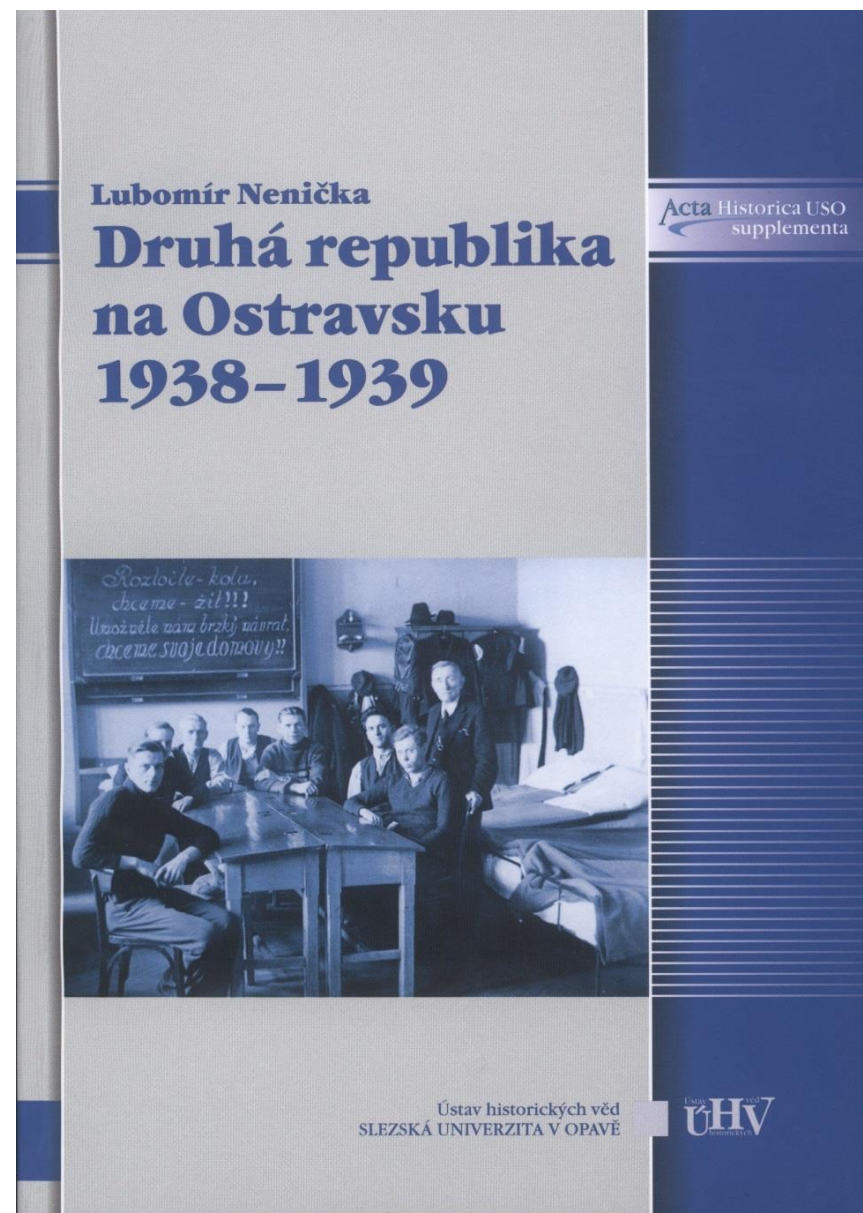

aktuálních témat, totiž česko-polských vztahů na Těšínsku. Borákova monografie nás provádí časy transformace politického a mocenského systému v obou sousedících státních celcích. Tehdejší revoluční situace přirozeně znovu otevřela některé stránky historie, které se mnohým zdály být dopsanou a uzavřenou kapitolou. Současně jde o studii opírající se o dosud nevyužitý pramenný základ, o studii stojící na pomezí historického a politologického výzkumu.

DRUHÁ REPUBLIKA NA OSTRAVSKU 1938–1939

NENIČKA, Lubomír. Druhá republika na Ostravsku 1938–1939. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2010. 382 stran. ISBN 978-80-7248-600-7

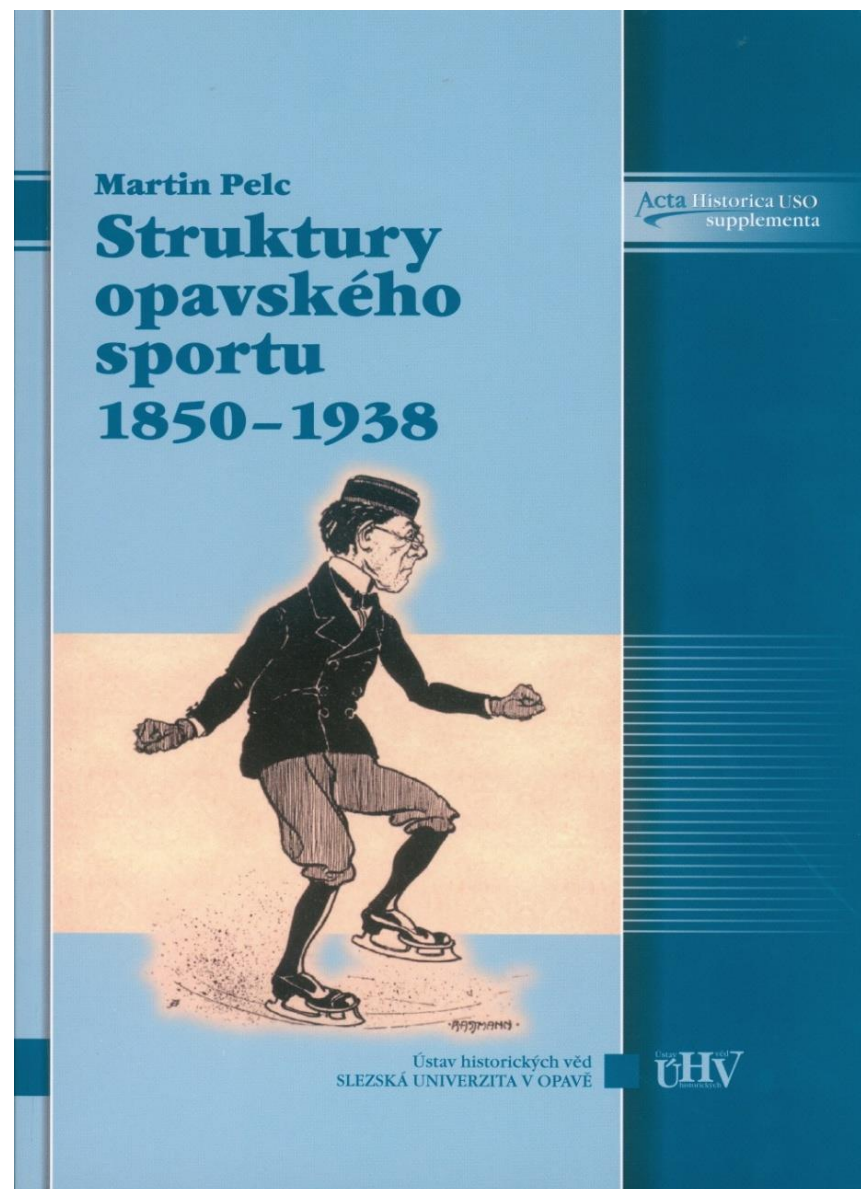
Anotace: Kniha přirozeně reflektuje celostátní rámec, ale prioritně se zabývá regionem Ostravska a vývojem tohoto vysoce průmyslového území v období od října 1938 do března 1939. Autor pojal svou práci komplexně, analyzuje všechny základní struktury tehdejšího sociálního, hospodářského a společenského života.

STRUKTURY OPAVSKÉHO SPORTU 1850–1938

PELC, Martin. Struktury opavského sportu 1850–1938. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 201 stran. ISBN 978-80-7248-549-9

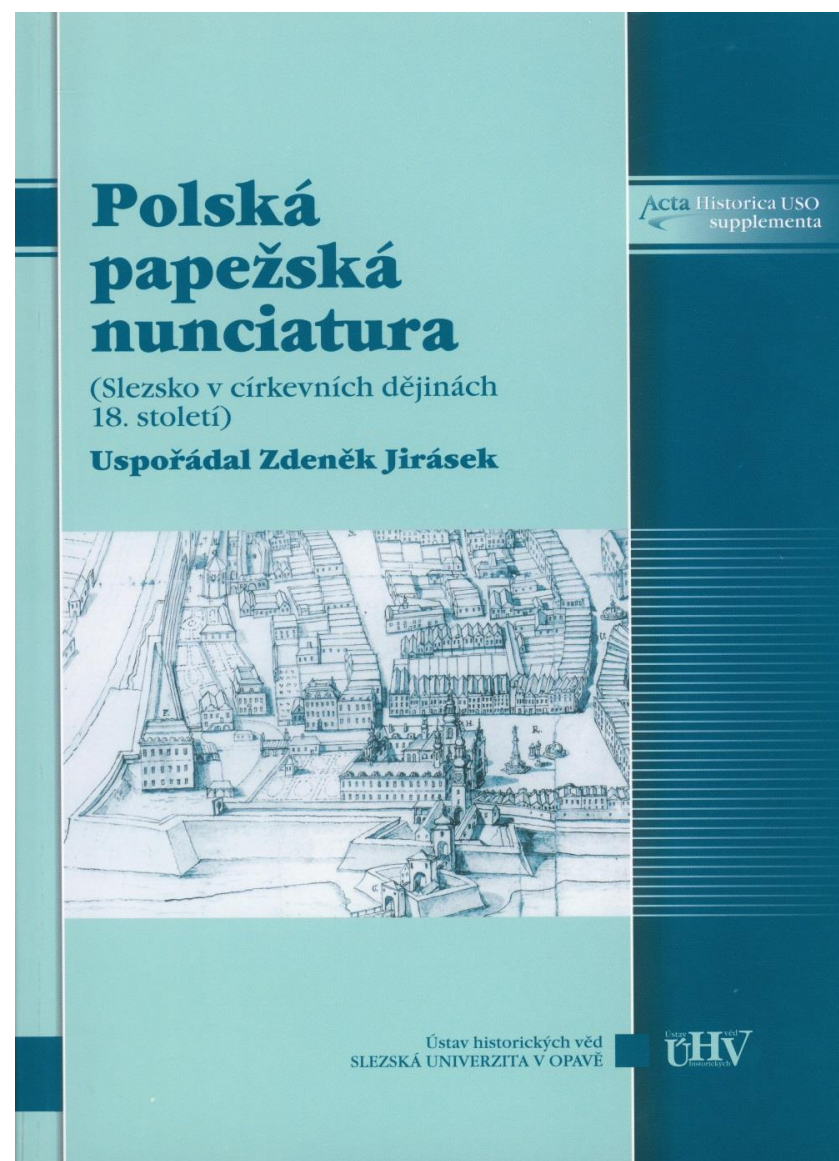
Anotace: Ve druhé polovině devatenáctého století, a o to více ve století dvacátém, sehrával sport nesmírně důležitou roli v životě měst a obcí a konec konců i v životě jednotlivců. Různé sportovní disciplíny se tak staly důležitými projevy životního stylu. Mnozí z našich předků se do této sféry aktivně zapojovali, jiní se stali pasivními konzumenty sportovního klání.

POLSKÁ PAPEŽSKÁ NUNCIATURA: SLEZSKO V CÍRKEVNÍCH DĚJINÁCH 18. STOLETÍ

JIRÁSEK, Zdeněk. Polská papežská nunciatura: Slezsko v církevních dějinách 18. století. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 96 stran. ISBN 978-80-7248-556-7

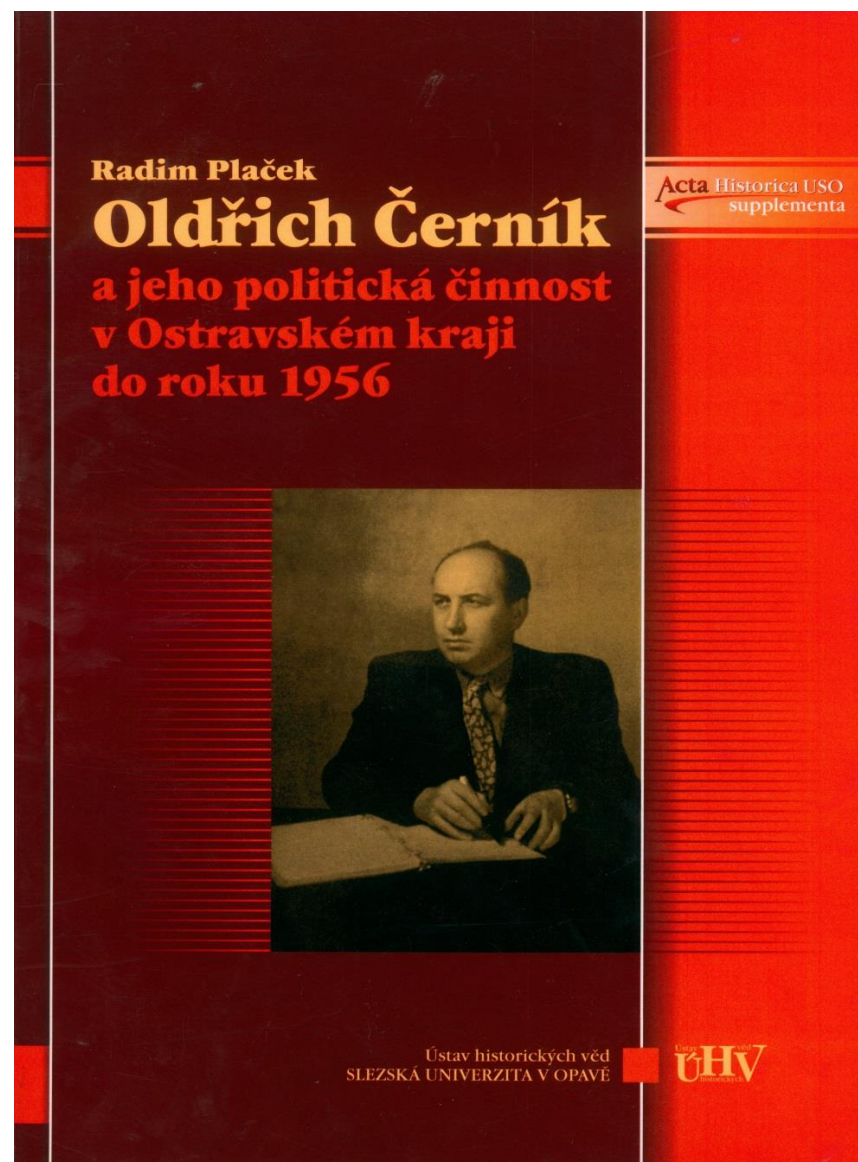
Anotace: Tato publikace představuje v širším kontextu působení papežského nuncia v Polsku, který v důsledku politických a mocenských zvratů přesídlil do rakouské Opavy. Zde jeho úřad vyvíjel poměrně značnou činnost po celé pětileté období. Ovlivňoval tak nejen vývoj samotného města, ale svými aktivitami zasahoval i do širších střeoevropských dějin. Šlo o jeden z mála případů, kdy vysocí diplomatičtí představitelé Svatého stolce působili nikoli ve státě, pro který disponovali svěřenými kompetencemi, ale svou misi vykonávali ve státě sousedním.

OLDŘICH ČERNÍK A JEHO POLITICKÁ ČINNOST V OSTRAVSKÉM KRAJI DO ROKU 1956

PLAČEK, Radim. Oldřich Černík a jeho politická činnost v Ostravském kraji do roku 1956. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 145 stran. ISBN 978-80-7248-519-2

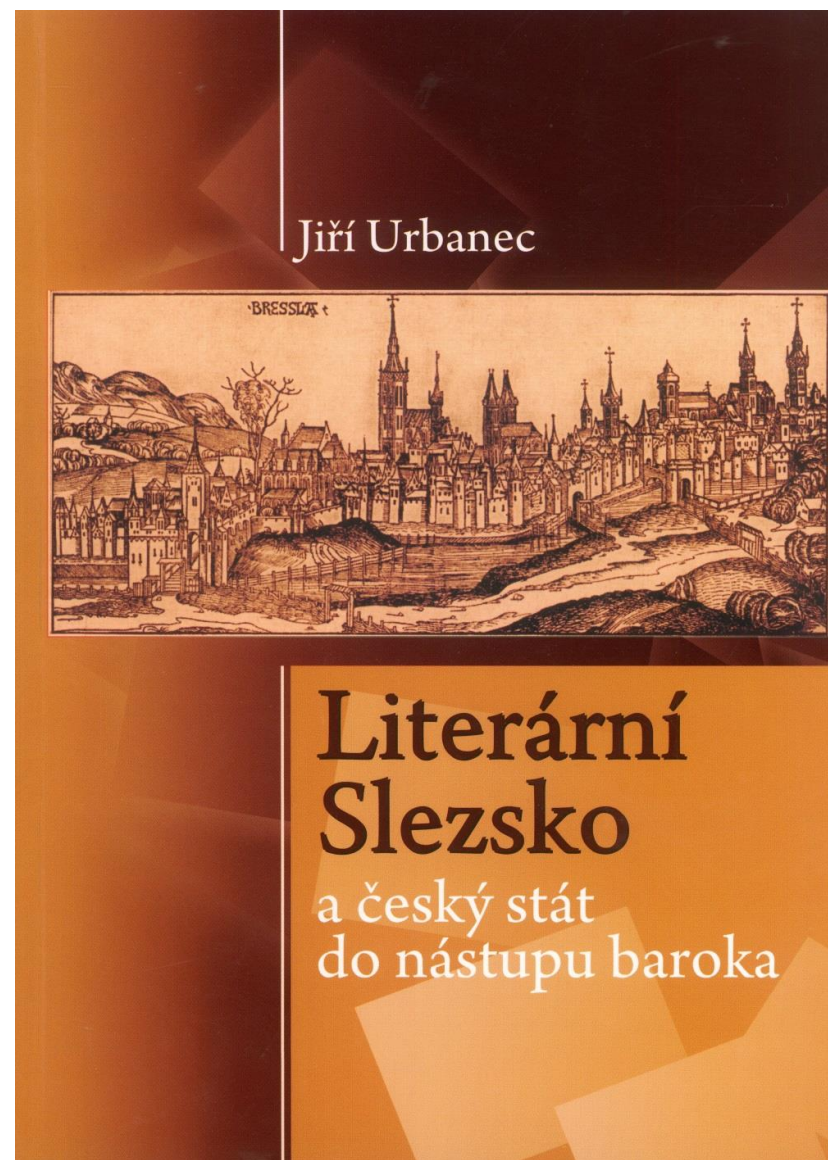
Anotace: Autor knihy zachycuje počátky Černíkova politického angažmá do roku 1956. Díky své původnosti, pečlivosti a komplexnosti zpracování si tato publikace nepochybně najde řadu čtenářů a „slezská problematika“ v ní mimo jiné nalezne svůj další odraz v celostátních historických výzkumech v období čtyřicátých až sedmdesátých let dvacátého století.

LITERÁRNÍ SLEZSKO A ČESKÝ STÁT DO NÁSTUPU BAROKA

URBANEC, Jiří. *Literární Slezsko a český stát do nástupu baroka*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 49 stran. ISBN 978-80-7248-514-7

Anotace: Studie zachycuje literární projevy na území historického Slezska, jež v letech 1327–1742 bylo po Čechách druhou největší zemí pod vládou českého krále. Nejprve šlo o texty psané v tehdejší univerzální jazyce – latině, s postupující německou kolonizací se objevuje písemnictví psané německy, později zčásti i česky a nakonec v polštině. Zatímco dosavadní české, německé a polské práce o literatuře ve Slezsku se zabývaly vývojem jen z hlediska jediného, vlastní národnosti, zde je pozornost věnována komplexní historii literárního života ve Slezsku do třicetileté války, bez rozlišení podle jazyka. Stálý zřetel je kladen také na to, do jaké míry se autoři ve Slezsku orientovali na Prahu jako centrum českého státu.

HEJTMANSKÁ SPRÁVA VE VEDLEJŠÍCH ZEMÍCH KORUNY ČESKÉ

BOBKOVÁ, Lenka, ČAPSKÝ, Martin, KORBELÁŘOVÁ, Irena a kolektiv. Hejtmanská správa ve vedlejších zemích Koruny české. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 261 stran. ISBN 978-80-7248-563-5

Anotace: Předkládaná publikace zachycuje témata, jako jsou hejtmanská správa ve Slezsku na pozadí specifické územně správní struktury země, hejtmanský úřad v politice posledních Přemyslovců nebo hejtmanský úřad v politických aspiracích pozdně středověké Vratislavi. Dále se zabývá úřadem zemského hejtmána v proměnách středověkého Opavska.

EVROPSKÁ DIMENZE SLEZSKÝCH DĚJIN

JIRÁSEK, Zdeněk a kolektiv. Evropská dimenze slezských dějin. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2009. 146 stran, ISBN 978-80-7248-515-4

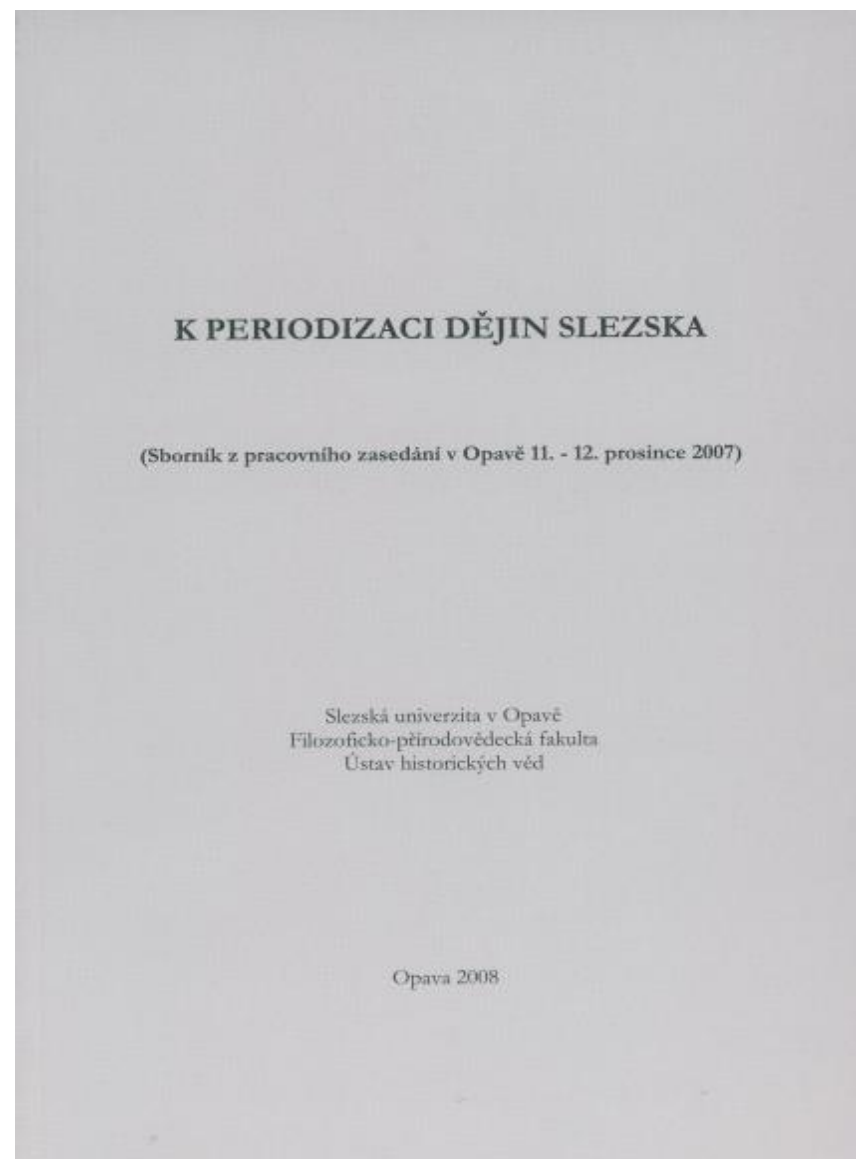
Anotace: Publikace se zabývá evropskou dimenzí slezského vývoje od pravěké minulosti až po samý práh naší současnosti. Jednotlivé příspěvky především shrnují specifické rysy vývoje slezského regionu, vsazené do širších geograficko-historických a geopolitických tendencí, přičemž je jasně podchycena nejen ona rovina, kdy se ze sledovaného území stával objekt evropských historických souvislostí, ale i okamžiky, kdy samotné Slezsko vystupovalo v širokém spektru politických vztahů na „starém kontinentě“ jakožto plnohodnotný a dynamický subjekt.

K PERIODIZACI DĚJIN SLEZSKA: SBORNÍK Z PRACOVNÍHO ZASEDÁNÍ V OPAVĚ 11.–12. PROSINCE 2007

K periodizaci dějin Slezska: sborník z pracovního zasedání v Opavě 11. – 12. prosince 2007. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2008. 266 stran. ISBN 978-80-7248-496-6

Anotace: Ve dnech 11. a 12. prosince 2007 se v Opavě konala mezinárodní konference nazvaná „K periodizaci dějin Slezska“. Tato publikace představuje sborník referátů a příspěvků z uvedeného setkání.

EDMUND WILHELM BRAUN

ŠOPÁK, Pavel. *Edmund Wilhelm Braun*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2008. 195 stran. ISBN 978-80-7248-499-7

Anotace: Tato monografie se zabývá osudem historika umění, památkáře, muzejníka a sběratele Edmunda Wilhelma Brauna, spjatého v letech 1897–1945 s dnešním Slezským zemským muzeem v Opavě. Představuje problematiku, vnímání jeho osobnosti, neboť Braun náležel jak do celorakouského, tak celoslezského kulturního kontextu. Ze závěrů studie jasně vyplývá, že Braun představuje více uměleckohistorické než „sudetské“ téma, téma hodné pozornosti při zpětném pohledu nikoliv na někdejší česko-německé soupeření, jako spíše na posledních šedesát let bohemizovaného muzea, jeho správu, jeho vývojové zvraty, jeho prohry a zklamání.

